

Foto: Janar Pilv

SOOVIVAD VÕRU LINNAVOLIKOGU JA VÕRU LINNAVALITSUS

Pildi saamise lugu

Eelmises Võru Linna Lehes kutsus Võru linnavalitsus kõiki üles jagama meiega Võru linnast jäädvustatud ilusaid talviseid hetki ning lubas parima foto koos autori nime ja looga avaldada tänase lehe esikaanel. Meile saadetud paarikümne foto seast jäi enim silma Janar Pilve

ülesvõte, mis on tehtud õhtuhämaruses põhja suunalt Võru linna piiri taha jäävalt sillalt.

Foto autor tutvustab end järgmiselt: „Minu nimi on Janar Pilv. Tegelen vabal ajal fotograafia ja filmikunstiga. Pärast endale isikliku kaamera saamist elmise aasta juulikuus olen aktiivselt sellega ringi käinud. Talvel on muidugi raskem – tehnika ja miinuskraadid eriti kokku ei sobi –,

aga sellegipoolest olen üritanud kaamerat kaasas kanda. Enamasti olen ma tööl (Ritico OÜ), aga kui keegi kas mainib või märkan ise, et päike on maru ilus, siis teen paar klõpsu, või kui koduteel midagi silma jääb, üritan ka paar pilti saada. See on üks parimatest hetkedest, mille ma suutsin leida.“

Ulis Guth

Anna oma hääl konkursil „Võro liina tego 2018“

Võru linnavalitsus kuulutab taas välja konkursi lõppeva aasta kõige silmapaistvama teo ja tublide tegijate väljaselgitamiseks. Selleks ootame Sinu ettepanekuid ja arvamusi.

Täida juuresolev kupong ja postita see hiljemalt 25. jaanuaril (postimaks on tasutud ning marke kupongile lisama ei pea). Kupongile kirjuta, mis on Sinu arvates kõige silmapaistvam tegu Võrus aastal 2018. Hääletada saab ka Võru linna veebilehel www.voru.ee.

Samuti ootame põhjendatud ettepanekuid, kes võiksid olla kandidaadid tiitlitele: aasta kultuuri- ja haridusasutus, ettevõtte, ettevõtja, mittetulundusühing, uus tulija, kultuuritegelane, sporditegelane, tervishoiu- ja sotsiaaltöötaja, aasta noor ja aasta heategija. Märka ja tunnusta tublisid tegijaid enda ümber!

Ettepanekud koos põhjenduste ja iseloomustustega palume saata e-posti aadressile marianne.mett@voru.ee.

Kindlasti pane kirja ka oma nimi ja kontaktandmed, sest kõigi kupongisaatjate vahel loositakse välja linnavalitsuse meened.

„Võro liina tego 2018“ kuulutatakse välja 22. veebruaril, Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamisel kultuurimajas Kannel.

Marianne Mett,
avalike suhete spetsialist

“Võro liina tego 2018”

Info: marianne.mett@voru.ee või tel 785 0948

- Kesklinna kooli rekonstrueerimine
- Kunstmurukattega jalgpalliväljak
- Luha ja Jüri tn ringristmik
- National Geographic Kollane aken Tamula kaldal
- Magaziini kaupluse uus hoone
- Teine Eesti suurim Lastefestival Võrus

Muu (ka erinevate tiitlite nominendid)

.....
.....
.....
.....

Kontaktandmed:

Ees- ja perekonnanimi.....

Telefon.....

SAAJA
TASUB

POSTI-
KULU

Luba nr 1559

MAKSTUD VASTUS
EESTI

Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11
65 620 VÕRU

Võro
Üts unnamuudu liin

Jõulukuu võtab kokku aasta ja paneb mõtlema tulevikule

2018. aasta on kohe lõppemas. Aastalõpuga koos käib ikka tagasivaade aastale ning sellega kaasneb ka pilk tulevikku. 2018. aasta oli Võrule linnale väga tegus aasta. Aluse sellele panid linnakodanike huve arvestavad otsused.

Otsused, mille vilju nopivad ka meie lapsed

Võru linn on teinud sel aastal palju olulisi investeeringuid, millest mitmete vilju saame noppida juba järgmisest aastast. Kesklinna koolilapsed ja ka õpetajad on uueks aastaks saanud hea õppe- ja töökeskkonna. Loodetavasti juba kevade saabudes saame rõõmustada ajaloolise keskvaljaku taastamise üle. Oleme tegus ja toimekas linn!

Linna aasta suurürituseks oli Võru Lastefestival, mis oli läbi aegade suurima osavõtjate arvuga sündmus linnas. See festival on oma koha meie kultuurikalendris leidnud ning loodan, et oma elujõudu tõestanud ürituse traditsioon kestab ka siis, kui tänased lapsed on juba suured. Täna siinkohal festivali korraldajaid ning soovin neile jõudu järgmistele festivalide läbiviimiseks!

Edu ei tohi nautima jääda, selle asemel tuleb meeles pidada reeglit, et alati saab veel paremini.

Olles oma teadlikust elust üle kahekümne aasta avalikus sektoris toimetanud, unistan 2018. aasta lõpul sellest, et ühel päeval tuleb minu kabinetti ettevõtja ja teatab soovist pakkuda Võrus 100 Eesti keskmise palgaga töökohta. Täna seni seda juhtunud pole. Seepärast peame üheskoos kandma hoolt, et kui see ükskord juhtub, siis ei kuku välja nii nagu kanala rajamise ideega meie heade naabrite juures või tselluloositehase rajamise plaaniga Emajõe vesikonda. Soome riigis on ehitatud üle viiekümne tselluloositehase, aga meie ei jõua isegi uuringute koostamiseni. Vaatame siinkohal ikka edasi, mitte tagasi, sest kui lapsed lahkuvad jäädavalt tööpuuduse tõttu kodulinnast, ei suuda me pakkuda ka kaasaaegseid teenuseid nende vanematele.

Linn soovib luua hästiasustatud töökohti

Uuel aastal on linnapoolseks sooviks luua paremad võimalused ettevõtjatele endisel KEK-i territooriumil. Oleme valmis seda ala läbiva tee renoveerimiseks, kui territooriumi tänane omanik on valmis selle linna omandiks vormistama. Kindlasti vajavad varasemast enam tähelepanu meie teed. Loodame leida riigipoolset abi ka järgmisel aastal, et saaks renoveeritud üks linna põhitänavatest – Vilja tänav koos Räpina maantee ja seal asuva ringteega. Need sammud toetavad uute hästiasustatud töökohtade teket.

Detsember on advendi- ja jõuluootuse aeg

Algav jõulu aeg toob inimestes välja palju head. Leidke kinkide soetamise kõrvalt aega ka vähemalt ühe heateo jaoks sellel jõuluajal. Väga muljetavaldav oli lugu, kus aastalõpul leiti uus kodu seitsmele eakale koerale, kes jäid töötuks, kui avati Tallinna uus vangla. Sajad inimesed arvasid, et ei ole võimalik eakatele koertele uut peremeest leida, aga nad eksisid. Koerad said uue võimaluse elule tänu headele inimestele. Ka Võru kodutute koerte varjupaigas on mitmeid uue alguse ootajaid. Me kõik soovime paremat elu, sealhulgas ka kodutud kassid ja koerad. Tehke head!

Head kaaslinlased! Soovin teile kõigile rahulikku jõule! Soovin, et me kõik kogeksime uuel aastal veel rohkem rõõmu, kui seda oli lõppeval aastal! Palju rõõmu!

Ülo Tulik,
Võru linnavalikogu
esimees

VÕRU LINNA LEHT

Toimetuse ootab kaastöid ja reklaame e-posti aadressil
ulis.guth@voru.ee

Väljaandja:
Võru Linnavalitsus
Jüri tn 11, 65620 Võru
Toimetaja: Ulis Guth
Tel: 512 0787
Teostaja: OÜ Meedium
Tiraaž: 6850 eksemplari

Ajalehe järgmine number ilmub 24. jaanuaril.

ARENDUSTEGEVUS

Võru keskvaljaku ehituse käigust, 7. osa

Foto: Marianne Mett

Võru keskvaljaku ehituse käigus on põhitegevusena jätkatud sillutuskivi paigaldamisega Katariina kirikuga külgnevale alale ning L. Koidula tänava kõnniteele. Lisaks on jätkatud sillutuskivi metallist äärelüsti paigaldamisega ning paigaldatud graniitkivisillutis sõiduteed ääristavate püramiidide sisse Jüri tn 12 esisel alal. Rajatud on tugevdatud kasvualus L. Koidula

tänavale istutatavatele tänavapuudele. Puud ise istutatakse kevadel. Samuti on paigaldatud pilvepurskkaevu tehnika ja purskkaevu katvad graniitplaadid.

Väljakule on hakanud saabuma ka erinevad linnamööbli detailid. Kuigi kõikide konstruktsioonide montaaž ja omale kohale paigaldamine oli esialgselt plaanitud teostada detsembris,

siis selgus, et detailide kuumtsinkimine ei lähe loodetud kiirusega ning oma kohale asetatakse käesoleval aastal ainult pingid, turuletid ja pinksilaud. Ülejäänud linnamööbli montaaž lükub jaanuarisse.

Raiko Palm,
linnamajanduse osakonna juhataja

ÜLESKUTSE

Head kaaslinlased!

On jõulu aeg. Kutsun Teid üles taas aktiivsemalt annetama Katariina kiriku rekonstrueerimise fondi! Soovime järgmisel aastal kiriku rekonstrueerimisega astuda edasi järgmise olulise sammu. Selleks on nii linlaste, Võrus tegutsevate ettevõtjate kui ka Võru sõprade toetus igati oodatud. Ka Võru linn ja Eesti riik ei jää panustamisel kõrvaltvaatajaks. Koos jõuame oluliselt rohkem!

Annetada saab:
SA VÕRU KATARIINA KIRIKU REKONSTRUEERIMISE FONDI
arveldusarvele EE801010220245627225.

PS! Sihtasutus on kantud tulumaksusoodustusega ühingute nimekirja.

TEEME KOOS VÕRU LINNA MAAMÄRGI – KATARIINA KIRIKU – LÕPLIKULT KORDA!

Anti Allas,
SA Võru Katariina Kiriku Rekonstrueerimise Fondi
nõukogu esimees,
Võru linnaapea

MÖTISKLUS

Ole jõuluaja täheks!

Minu jaoks oli lapsena suur ülatus, kui ma mingil hetkel sain teada, et ka päikeselises päevavalguses on tähed taevast olemas, aga me lihtsalt ei näe neid. Selleks, et näha tähti, peab olema pime. Sama kehtib ka talvise aja valguskaunistuste kohta. Kui palju vaesemad me oleksime, kui meil poleks pimedat detsembrikuud, milles nautida kõige põnevamaid helkleivaid sädelusi, mida inimesed iganes välja on mõelnud. Viimasel ajal on lisaks kuuskedele saanud endale valguserüüdi ka kõrged ja uhked lehtpuud, mis on minu meelest eriti majesteetlik.

Piibel võrdleb Jumala poja sündimist inimeseks valguse saabumise pimedusse: „Tõeline valgus, mis valgustab iga inimest, oli maailma tulemas.” Tollast maailma on kirjeldatud kui allakäinut ja lootusetut. Religiooni puutuv oli väga segane – patt oli muutunud teaduseks ja ülekohut austati kui usundi osa. Sellisesse maailma tuli kirgas vaimulik valgus inimkujul, mitte ainult sõnades õpetama, vaid ka eeskujuks olema, ja mitte ainult eeskujuks olema, vaid ka tegelikult elusid muutma: „Kõigile, kes tema vastu võtsid, andis ta meelevald saada Jumala lasteks.”

Oleme harjunud mõtlema oma ajast kui sellisest, kus vaimuvalgust jagub. Samas on ka vaimupimedust rohkesti. Kahjuks leidub küllaltki palju muret ja lootusetust, ahastust, hirmu ja segadust. Pimeduses on rohkem kui mingil muul ajal tarvis heledaid tähekesi – inimesi, kes mitte ainult ei räägi headusest, vaid kes ka elavad seda, mida nad räägivad. Nemad muudavad murehetked helgemaks ja valgumaks. Olgem ise sellised jõuluaja säravad tähed enda lähedastele ja ümbrusele!

Hele Kulp,
Seitsmenda Päeva Adventistide
Võru Koguduse pastor

HEATEGEVUS

Saagu Parem heategevuskampaaniad muudavad laste elu

Lasteaia Sõleke virgad päkapikud koos Piret Haljendiga (keskel) Saagu Parem kontoris. Foto: Isabel Päevalill

Võrumaa keskuse Saagu Parem eestvedamisel ja heategijate abiga toimunud kampaania tulemusena saavad tänavu jõuludeks kingipaki üle 400 vähekindlustatud peredes elava lapse.

Et neile jõulurõõmu valmistada, koguti Võrumaal traditsiooniliselt kokku vähekindlustatud perede laste kingisoovid. Nimekirjad koostati varasemale praktikale toetudes sotsiaaltöötajate abiga.

Kingituste esimene üleandmine toimus 15. detsembril kultuurimajas Kannel suurel jõulupeol. Lõpptulemusena jõuavad heategevuslikud kingipakid enamikesse Võrumaa paikadesse, kus vähekindlustatud lapsed neid vajavad.

Olulisel kohal laste tervis

Võrumaa heategevuskeskuse vahepealse nime muutuse (varasema Saagu Valgus Võrumaa asemel keskus Saagu Parem) taga on keskuse eestvedaja Piret Haljendi sõnul areng, kuna heategevuse kõrvale on kerkinud ka teised olulised suunad – terviseedendamine, enesearendamine ning igas inimeses ande leidmine ja arendamine. „Oluline osa on seejuures vabatahtlikutööl ja keskkonnasäästliku mõtteviisi tutvustamisel,“ täpsustas ta.

Soovide täitmise kõrvale on keskus Saagu Parem otsustanud noorte tervist edendada ka jõulukampaania

käigus. Nii jõuab iga lapse kingikotti karp D-vitamiini ja üks täiseline noormees saab võimaluse teha korda oma hambad.

„Meil on annetaja, kes maksis kinni st andis krediiti hambaravisse 500 eurot. Teise 500 eurot kogume meie,“ tõi Haljend näite.

Võiks ju arvata, et aastatega on Eestis elu paremaks läinud ja abisaajaid järjest vähemaks jäänud, paraku see nii ei ole. „Arvasin, et vaesust ei ole juurde tulnud, sest lasterahad on ju tõusnud ja elujärg oleks justkui paremaks läinud, kuid tänavu olen oma telefonikõnes saanud ka sellise vastuse, et jumal tänatud, et te helistasite, sest need on meie pere ainukesed jõuluringid. Varem sellist kõnet pole olnud,“ räägib Haljend.

Jõulupeo korraldamine algas juba jaanipäeval

Tänavuseks jõulupeoks valmistamisega alustati juba jaanipäeval, kui naiskodukaitsjad kogusid peo korraldamiseks raha maapäeva loteriiga. Laste soovide kogumine ning kohalike omavalitsuste ja peredega suhtlemine algas oktoobris.

Kinke koguti 10. detsembrini paljuski sotsiaalmeedial põhineva heategevuskampaania käigus, kus esitleti sadade laste jõulusoove. „Meil oli vaid lihtne tingimus: kingi saab laps, kes kirjutab või joonistab jõuluvanal oma soovist. Meie koordineerisime soovid ja laste nimekirjad ning otsisime laste soovide täitvaid heategijaid,“ täpsustab Haljend.

Just heategude vahendamist peab Haljend keskuse Saagu Parem üheks olulisemaks tegevuseks. „Vahendame heategusid ja head tunnet. Jagatud hea tunne on tugevam ja võimsam ning nakkab edasi. Üks oluline osa on jõuluvanal kirja saatnud lastele kästitsi vastukirja kirjutamine. Siin on abilisteks Võru naisteklubi naised ja naiskodukaitsjad,“ selgitab ta.

60 lapsele vastanud naiskodukaitsja Anneli Kivimäe sõnul tulid tal mitme kirja puhul pisaraid silma. „Eriti hinge läks, kui tüdruk tahtis villast lõnga, sest ta ei oska muust lõngast heegeldada kui villane lõng,“ ütleb naiskodukaitsja.

Heategu kaunistab

Kingikottidesse komide ja muu tarviliku kogumisele aitas paljude teiste seas kaasa ka Võru linnaape Anti Allas, kes oma sünnipäeval, 26. novembril Võru Kesklinna pargis

pannkooke küpsetas ja kuuma jooki jagas ning koogitelgis keskuse Saagu Parem laste jõuluringituste tarbeks annetusi kogus.

8. detsembril sõidutas Saagu Parem jõulureis lapsed Tallinnasse riigikokku ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse jõulupeole, kus jõuluvana kingikotti aitasid täita kirjastused Tammerraamat, Draakon & Kuu, Päike ja Pilv ning Varrak.

„Käisime lastega jõuluvanal külas. See oli ikka „jõuluvana peaminister“. Suur aitäh Eesti Lastekirjanduse Keskusele, kes meie Saaguka lastele selle toreda kohtumise võimaldas! Ja rõõm teatada, et lapsed loevad rohkem – Saagu Parem soovide seas oli juba üle kümne raamatutsoovi!“ ütleb Haljend.

Eriti palju sagimist oli keskuses Saagu Parem 9.–15. detsembril, kui inimestel oli võimalik sel aastal veel viimast korda jõulupakke ja kommi tuua või ise vabatahtlikuna appi tulla ning ühtlasi salapäraselt päkapiku ladu näha. Niisugust võimalust ei jäetud mõistagi kasutamata. „Kingituste toojad, isegi päkapikud ronisid aknast sisse,“ meenutab juba neljandat aastat kampaaniat vedav Haljend.

Nii heateod sünnivadki!

Ulis Guth

Võrumaa lapsed Eesti Lastekirjanduse Keskuses jõuluvanal külas. Foto: Eesti Lastekirjanduse Keskus

LINLANE KÜSIB

Võru linnavalitsuse poole on pöördunud linnaelanikud seoses novembri Võru Linna Lehes ilmunud tabeliga „Pakendijäätmete sorteerimise nõuded“. Lühidalt kokku võttes oli nende peamine küsimus järgmine: **miks ei sobi ajalehed, ajakirjad ja raamatud pakendikonteinerisse?**

Vastab keskkonna- ja järelevalvespetsialist Tiina Randjärv

Pakendikonteinerisse sobivad ainult pakendid. Kui pakendikonteinerisse on toodud teistsuguseid jäätmeid, on omavalitsusel kohustus nende äraviimiseks ja seda siis juba omavalitsuse st meie kõigi arvelt.

Pakendikonteinerisse: kui paberkarp (pakend) sobib, siis ajaleht jne (mis ei ole pakend, vaid paberjääde) ei sobi; kui klaaspurk (pakend) sobib, siis aknaklaas (mis on ehituspraht, so ehitusjääde) ei sobi; kui plastpakend (pakend) sobib, siis plastist mänguasjad (mis on plastjääde) ei sobi.

Selgituseks veel, et kui enamasti on erinevate jäätmeliikide kogumise korraldamine kohaliku omavalitsuse (Võru linnavalitsuse) ülesanne, siis erandiks on pakendijäätmete kogumine, mida korraldavad taaskasutusorganisatsioonid (ETO, TVO, Eesti Pakendiringlus MTÜ), kusjuures pakendiettevõtja (isik, kes pakendab ja müüb pakendatud kaupa, näiteks kauplused jne) tasub kõik pakendite kogumise kulud ehk pakend on kaetud tootjavastutusega. Taaskasutusorganisatsioonid paigaldavad selle eest pakendikonteinerid ja korraldavad pakendijäätmete kogumise ja taaskasutamise.

Mis puudutab paberi- ja pakendijäätmeid, siis nende kogumise korraldamine on Võru linnavalitsuse ülesanne: Võru linnas on (10 ja enama korteriga) korruselamutel kohustus paber- ja papp (kartongi)jäätmete kogumiseks, paber ja papp (kartongi)jäätmeid võtavad tasuta vastu nii Võru linna keskkonnajaaam kui ka Umbsaare jäätmekeskus. Keelatud ei ole ka paberi põletamine, kuid põletamisele võiks alati eelistada taaskasutamist. Märkusena olgu lisatud, et taaskasutusse sobib ainult puhas paber, määrdunud paber tuleks segaolmejäätmete konteinerisse panna.

Täpsema ülevaate saab Keskkonnaameti kodulehelt: Sortimise ABC ehk mida ja kuidas sortida (<https://www.envir.ee/et/jaatmete-sortimine>).

Jäätmete sortimise kohustus tuleneb üle-eestilisest jäätmekäitluse korraldusest (Jäätmeseadus <https://www.riigiteataja.ee/akt/114062013006?leiaKehtiv>) „Olmejäätmete sortimise kord ning sorditud jäätmete liigitamise alusel“ (<https://www.riigiteataja.ee/akt/12779785>).

Nõuded sortimisele*

Eraldi sorditavad jäätmed vastavalt kehtestatud jäätmeliikidele on:

1) paber ja kartong; 2) plast; 3) metall; 4) klaas, 5) biolagunev aia- ja haljastujääde; 6) biolagunev köögi- ja sööklajääde; 7) bioloogiliselt mittelagunev aia- ja haljastujääde; 8) pakend, sealhulgas paber- ja kartongpakend, plastpakend, puitpakend, metallpakend, komposiitpakend (pakend, mis koosneb eri liiki materjalidest, näiteks kokkuliimitud paberist ja kilest), klaaspakend, tekstiilpakend; 9) puit; 10) tekstiil; 11) suurjääde; 12) probleemtoote jääde; 13) ohtlik jääde.

*Allikas: Võru linna jäätmehooldusekirj, § 6 lg 1

Suurimad annetajad

- 23. novembril annetasid telesaate „Tunnen sind läbi ja lõhki“ võitjad – Võru abilinnapea Toomas Sarapuu ja tüdrukutebändi La-La-Ladies solist Kethi Uibomägi – Võrus tegutsevale heategevuslikule keskusele Saagu Parem 1000 eurot.
- 25. novembri telesaates „Su nägu kõlab tuttavalt“ annetas laulja Ott Lepland Saagu Parem keskusele 1000 eurot.
- Keskus Saagu Parem tänas annetajaid sotsiaalmeediaseinal ja väljendas oma emotsioone järgmiselt: „Aitäh sulle Toomas Sarapuu ja kallistus kaunile Kethile! Ajastus oli eriline, sest et kohe-kohe avalikustan Saagu Parem neljanda jõulukampaania esimese nimekirja laste soovidega.“ „Südamest tänulikud on vähe öeldud. Uus algus on saanud hea alguse. Ott on lemmik nii või teisi, kuid nüüd on ta igavesti seotud Võrumaal tegutseva heategevusliku keskusega Saagu Parem. Aitäh!“
- Nimetatud annetustest saadud raha läks lastele vitamiinide ostmiseks.
- Keskust Saagu Parem saab toetada ka ülekandega kontonumbrile: **MTÜ Hoiame Valgust, EE771010220231942228.**

Kallis soojuse klient!

Aasta kõnnib oma viimast kuud. Ilmataat mängib temale omaseid mängu. Oleme olnud nii tuules kui ka viimas, soojas ja külmas. Selle aasta suvesoojus pani hetkeks unustama pimeduse ja külma, kuid mitte kauaks. Külma näpistab varvast ja poeb põue... Ent siis avate oma toaukse... Väsinult vajute diivanile. Tuba on soe, radiaator õhkab meeldivalt soojust. Tunnete, kuidas vaikselt sulate üles, süles nurrub kassipoeg, teetass aurab mõnusalt. Tuleb tuttav ette? Just see hetk on see, mil oleme Teie jaoks olemas. Ootame Teid alati Teie kodudes.

Täname, et olete Danpoweri klient ja usaldate meid. Toome Teie tubadesse killukese soojust ja seda otse loodusest. Meie puiduhakkekatla all saab metsajäätmetest MWh, mis imekombel jõuab taasoojusena Teieni.

Soovime Teile kaunist jõuluootust ja muretut aastalõppu!

Teie Danpower Eesti

LINNAVALITSUSE JA LINNAVOLIKOGU TEATED

Võru linnavalitsuse istungitel

Teenuslepingute sõlmimine
Taristuhaldus OÜ-ga sõlmitakse tänavavalgustuse teenuse osutamise leping 2019. aastaks. Lepingu hind on 5418 eurot (sisaldab käibemaksu) ühes kalendrikuus. Taristuhaldus OÜ kohustub 2019. aastal välja ehitama 25 uut valgustuspunkti.

Taristuhaldus OÜ-ga sõlmitakse hooldusteenuste osutamise leping 2019. aastaks. Haljastute hooldusteenuse hind on 14 357 eurot (sisaldab käibemaksu) ühes kalendrikuus ning Jüri tn 54 kinnistu hooldusteenuse hind on 295 eurot (sisaldab käibemaksu) ühes kalendrikuus.

Vara omandamine
OÜ-lt Raam Transport omandatakse järgnevad kinnisasjad hinnaga üks euro kinnistu kohta: Pikk tänav T2 (pindala 1673 m², sihtotstarve 100% transpordimaa) ja Raami tee (pindala 7602 m², sihtotstarve 100% transpordimaa).

Valimisjaoskondade moodustamine
Moodustati neli Võru linna valimisjaoskonda: valimisjaoskond nr 1 – Vabaduse tn 12, Võru linn, Võru maakond; valimisjaoskond nr 2 – Liiva tn 13, Võru linn, Võru maakond; valimisjaoskond nr 3 – Kooli tn 7, Võru linn, Võru maakond; valimisjaoskond nr 4 – Olevi tn 29, Võru linn, Võru maakond. Väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda korraldab eelhääletamist valimisjaoskond nr 2.

Riigihanke korraldamine
Otsustati korraldada riigihange „Räpina maantee rekonstrueerimise 1. etapp”. Ehitustööde käigus rekonstrueeritakse Räpina maantee Vilja ja Pikk tänava ristmikust (kaasa arvatud) kuni linnapiirini.

Riigihanke tulemuse kinnitamine
Riigihanke „Bussi kapitalirent” võitis Iv Pluss pakumuse maksumusega 91 500 eurot (hind ei sisalda käibemaksu).

Projektides osalemine
Otsustati osaleda taotlejana majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi poolt väljakuulutatud kohaliku tee ehitamiseks juhtumipõhise investeeringutoetuse programmi taotlusvoorus projektiga „Roopa tänava rekonstrueerimine”. Projekti eesmärk on rekonstrueerida Roopa tänav (Pika tn ja Sinika tn vahelises lõigus), et parandada ettevõtetele ja töökohtadele vahetu ligipääsute seisukorda.
Otsustati osaleda partnerina rahandusministeeriumi poolt väljakuulutatud taotlusvooru „Kohalik ja regionaalne arendusvõimekus”, SA Võrumaa Arenduskeskuse poolt esitatud projektis „Võru maakonna ühise koostöö arendamine”. Võru linna osalus projektis on mitterahaline.

Arengukavade kinnitamine
Kinnitati Võru Lasteaed Okasroosike arengukava 2019–2021, Võru Lasteaed Sõleke arengukava 2019–2021, Võru Lasteaed Punamütsike arengukava 2019–2021 ja Võru Lasteaed Päkapiikk arengukava 2019–2021.
Kinnitati „Võru Kesklinna Kooli arengukava aastani 2025” muudetud tegevuskava, Võru Muusikakooli arengukava 2019–2022, Võru Spordikooli arengukava 2019–2022 ja Võrumaa Keskraamatukogu arengukava 2019–2022 ning Võru Järve Kooli arengukava 2019–2024.

Puudega isiku eluaseme kohandamise kord
Kehtestati määrus „Puudega isiku eluaseme kohandamise kord”. Korra alusel saab Võru linnas rahvastikuregistrijärgset elukohta omav puudega isik, kellel puudest tingituna on raskusi eluruumis liikumise, endaga toimetulemise või suhtlemisega, taotleda eluaseme füüsilist kohandamist.

Võru linna 2019. aasta eelarve I lugemine
Volikogus läbis esimese lugemise linna 2019. aasta eelarve, mille maht on 19,2 miljonit eurot. Eelarvesse pole veel arvestatud riigieelarve toetusfondi, mis on u 3,2 miljonit eurot. Tulude eelarve on kokku 13,3 miljonit eurot, kulude eelarve 12,3 miljonit eurot ning põhivara soetuse eelarve 5 miljonit eurot.

Loa andmine müra tekitamiseks
Kaitseväele anti nõusolek 2. jalaväebrigaadi Kuperjanovi jalaväepataljoni laskeväljaõppe harjutuste läbi viimise ajal müra tekitavate imitatsioonivahendite kasutamiseks 2. jaanuarist kuni 23. detsembrini 2019 tööpäevadel kella 7–20 Kaitseväe Taara linnaku territooriumil (Kose tee 3a, Võru linn). Vahetult enne laskeväljaõppe toimumist teavitatakse üldsust.

Ürituse kooskõlastamine ja väljaku sulgemine
Füüsilisest isikust ettevõtjale Sirle Sillastele anti nõusolek avaliku ürituse „Võru talvelaht” korraldamiseks 21. detsembril 2018 kell 9–15. Liikluseks suletakse Vabaduse väljak kell 7–16.

Ehituslubade väljastamine
Väljastati ehitusload külmaveetorustiku ehitamiseks asukohaga Räpina maantee T1 ja kanalisatsiooni ehitamiseks asukohaga Räpina maantee T1 ning ehitusluba kaubanduskeskuse laiendamiseks asukohaga Kooli tn 6.

Kasutuslubade väljastamine
Väljastati järgmised kasutusload: kaugküttetorustikule asukohtadega Luha tn 12, Luha tänav T1, Jüri tänav, Friedrich Reinhold Kreutzwaldi tänav, F. R. Kreutzwaldi tn 108, F. R. Kreutzwaldi tn 114, Kose tee T1, Kose tee 3a, Kubja tee T1, Kubja tee 1, Kubja tee 3, Laane tn 3b ja Kadaka tänav T1, kaugküttetorustikule asukohtadega Lille tänav T1, Niidu tänav T2, Piiri tänav T1 ja F. R. Kreutzwaldi tn 59c, kaugküttetorustikule asukohtadega Räpina maantee T1, Räpina mnt 15, Räpina mnt 16, Räpina mnt 19 ja Räpina mnt 22b ning laiendatud tootmishoonele asukohaga Pikk tn 17.

Laste arvu suurendamine koolieelsete lasteasutuste rühmades
Linna koolieelsetel lasteasutustel lubati suurendada laste arvu söimerühmades kuni kahe lapse võrra, aiarühmades kuni nelja lapse võtta ja liitrühmades kuni kahe lapse võrra.

Katastriüksuse jagamine
Kesk tänav T1 katastriüksus (pindala 6914 m², sihtotstarve 100% transpordimaa) jagati kahekümne

viieks, katastriüksustele määrati aadressid ja sihtotstarbed järgnevalt: Kesk tänav T1 (sihtotstarve 100% transpordimaa), Toome tn 4b (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 4a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 6a, sihtotstarve 100% elamumaa), Toome tn 6b (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 3a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 5a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 7a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 9a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 11a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kirsu tn 6b (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 15a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 17a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 19a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 21a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 23a (sihtotstarve 100% elamumaa), Tööstuse tn 5b (sihtotstarve 100% elamumaa), Vilja tn 43a (sihtotstarve 100% ärimaa), Kesk tn 16a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 18a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 20a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 22a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 24a (sihtotstarve 100% elamumaa), Kesk tn 26a, sihtotstarve 100% elamumaa) ja Tööstuse tn 3b (sihtotstarve 100% elamumaa).

Projekteerimistingimuste andmiseks avatud menetluse algatamine
Otsustati algatada avatud menetlus Niidu tn 8 kinnistule ehitise püstitamiseks projekteerimistingimuste andmiseks.

Projekteerimistingimuste kinnitamine
Kinnitati projekteerimistingimused Vesikioja tn 1a kinnistule üksikelamu püstitamiseks.

Konkursi korraldamine
Otsustati kuulutada välja konkurss Võru linnavalitsuse hallatava asutuse Võru Spordikooli direktori ametikoha täitmiseks. Moodustati konkursikomisjon koosseisus: linnapea Anti Allas, abilinnapea Sixten Sild, kultuurispetsialist Inge Tolga, linnasekretär Ülle Müürsepp ja rahandusosakonna juhataja Kerstin Tammjärv.

Võru linnavalitsuse struktuur ja teenistujate koosseis
Muudeti linnavalitsuse struktuuri ja teenistujate koosseisu. Sotsiaaltöösakonda luuakse juurde kaks tugiisiku töökohta ja üks hooldustöötaja töökoht ning luuakse juurde planeerija-projektijuhi ametikoht, kelle ülesanneteks saab planeeringute koostamise korraldamine ja „+CityxChange” projektiga seotud ülesannete täitmine.

Määruste kehtetuks tunnistamine
Tunnistati kehtetuks Võru Linnavolikogu 11. märtsi 2009 määrus nr 102 "Pädevuse delegeerimine", 14. oktoobri 2009 määrus nr 110 „Ühtse asjaajamiskorra kehtestamise volitamine” ja 21. juuni 2015 määrus nr 11 „Alkoholiseaduses ja tubakaseaduses sätestatud ülesannete delegeerimine“.

Võru linnavolikogu istung 12. detsembril

Võru linna 2018. aasta lisaelarve
Võeti vastu 2018. aasta lisaelarve, millega lisatakse eelarvesse Võru linnale ja Võru linna hallatavatele asutustele eraldatud toetused ja täiendavad tulud.

Eraüldhariduskoolide toetamine
Kehtestati eraüldhariduskoolides õppivate Võru linna laste õppekulude katmises osalemise kord 2019. aastaks.

„Eluruumi kasutusse andmise kord” muutmine
Muudeti eluruumi kasutusse andmise korda viisil, et edaspidi oleks sama korraga kaetud ka puudega isikule eluruumi kohandamise või eraldamise vajaduse hindamine.

Niidu tn 5 kinnistu ja lähiala detailplaneeringu kehtestamine

Võru Linnavalitsuse 14. novembri 2018 korraldusega nr 465 kehtestati Niidu tn 5 kinnistu ja lähiala detailplaneering.
Planeeringuala suurusega u 0,4 ha asub kesklinna asumis ning piirneb elamumaa, ärimaa ja tootmismaa sihtotstarbega kinnistutega. Niidu tn 5 kinnistu on hoonestatud. Planeeringuga on määratud Niidu tn 5 krundile ehitusõigus kuni nelja hoone rajamiseks. Suurim lubatud ehitisealune pind on 1850 m², hoonete maksimaalne kõrgus 8 m. Hoonestusala piires on lubatud ka teede, parkla ja haljasala kavandamine.
Kehtestamise korralduse ja detailplaneeringuga on võimalik tutvuda tööajal Võru linnavalitsuses (Jüri tn 11) ja veebilehel www.voru.ee (Ehitus ja planeerimine / Detailplaneeringud).

Linnamajanduse osakond

NÕUANNE

Enne ehitamist konsulteerige ehitusjärelvalve spetsialistiga!

Võru linnavalitsus palub ehitusloata ehitustegevusega kaasnevate arusaamatuste vältimiseks eelnevalt konsulteerida linnavalitsuse ehitusjärelvalve spetsialistiga. Paljudele on teadmata, et ehitusseadustiku kohaselt on nõutav hoone püstitamisele, katusekatte muutmisele, välisseina katte muutmisele, hoone laiendamisele, hoone ümberehitamisele, uue piirdeaia ehitamisele jne eelnev ehitusprojekt ja ehitusluba (ehitusteatis). Ka alla 20 m² ehitisealuse pinnaga hoone või varjualuse ehitusdokumentideta püstitamisel on vajalik järgida tuleohutuse ning Muinsuskaitseameti nõudeid. Samal aadressil palume pöörduda ka juhul, kui teile kuuluvate hoonete andmed ei vasta ehitisregistri andmetele. Ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse kohaselt tuleb 2020. aasta 1. jaanuariks ehitisregistrisse kandmata ehitised seadustada või lammutada.

Rain Raitar,
ehitusjärelvalve spetsialist,
tel 785 0934
e-post rain.raitar@voru.ee

Leitud vara ootab omanikke
Politsei on Võru linnavalitsusele üle andnud terve rea leitud asju, mille omanikke pole õnnestunud enam kui aasta jooksul leida/tuvastada. Kaotatud esemete seas on jalgratas, lapsevanker ning naiste käekott, milles naiste kleit ja jooksupüksid. Asjade äratundmiseks ja kättesaamiseks palume pöörduda linnavalitsuse majandusspetsialisti poole (tel 785 0933).

TASUB TEADA

Võrus saab veel liituda 100 000 uue geenidoonori projektiga

Meie riigi 100. juubeliaastat on jäänud veel vaid loetud nädalad. Sellel aastal on toimunud palju sündmusi, mis on pühendatud just sellele väarikale tähtpäevale. Üks nendest on ka 100 000 uue geenidoonori projekt, mis annab eestimaalastele võimaluse liituda geenivaramuga ja anda panus nii oma tervisesse kui ka teaduse arengusse.

Geenivaramu pakub aasta viimasel kuul võimaluse Võru linna elanikele loovutada geeniproov oma kodukohas.

Selleks korraldatakse reedel, 21. detsembril kogumispäev Võru vallavalitsuse saalis (Võrumõisa tee 4a, II korrus). Kõik võrumaalased on oodatud geeniproovi andma ajavahemikus kell 12–16.30.

Geenidoonoriks võivad tulla kõik Eesti isikukoodi omavad inimesed, alates 18. eluaastast. Ülemist vanusepiiri ei ole, ka haigused ei ole takistuseks. Eelregistreerimine pole vajalik ja vereproovi andmine on tasuta. Vereproovi andma tulles palume kaasa võtta fotoga isikut tõendav dokument.

Enne vereproovi andmist on vaja allkirjastada geenidoonoriks saamise nõusoleku vorm. Kogumispäeval on mugav võimalus anda allkiri paberil nõusolekuvormile. Kui eelistate anda digiallkirja, siis saate seda teha veebilehel **www.geenidoonor.ee**.

Kõikide uute liitujate verest eraldatakse pärilikkusaine – DNA – ning teostatakse selle genotüpiseerimine ehk geenianalüüs. Varem, aastatel 2002–2017 geenivaramuga liitunud doonoritele on juba sarnane DNA analüüs tehtud ning on alustatud teadustöö tulemustel põhineva esmase tagasiside andmisega selleks soovi avaldanud inimestele. Ka uutele geenidoonoritele on kavas välja töötada geneetiliste riskide raportid ja luua võimalused nende kättesaadavaks tegemiseks, aga see hakkab toimuma läbi meditsiinisüsteemi. Järgmisel aastal käivitub projekt, mille eesmärk on luua IT-lahendused geeniandmete põhjal koostatud personaalsete haigusriskide ja ravimsobivuse raportite edastamiseks tervise infosüsteemi, kus need muutuvad kättesaadavaks

geenidoonoritele ning nende soovil ja nõusolekul arstidele. Meedikud saavad geeniinfot kasutada oma patsientide tervise paremaks hoidmiseks ja haiguste raviks.

Kutsume kogumispäevale ka neid inimesi, kes on juba varem allkirjastanud nõusoleku geenivaramuga liitumiseks, kuid pole veel leidnud võimalust vereproovi loovutamiseks.

Kohtumiseni 21. detsembril!
Küsi täpsemalt telefonil 520 6959 või vaata veebilehelt **geenidoonor.ee**.

Kerli Reintamm

Piiride korrastamine muutub lihtsamaks

Eeloleval aastal lihtsustub maaomanike jaoks maaüksuste piiride korrastamine, nagu naabermaatükkide vahelise piiri muutmine, maatüki liitmine ja jagamine. Selleks kaasajastab Maa-amet katastriandmeid, millega piirandmed, pindala ja kõlvikuandmed muutuvad täpsemaks. Piir looduses ei muutu ja muudatused tehakse registri korrastamise eesmärgil.

Pärast Eesti iseseisvumise taastamist hakati õigusjärgsetele omanikele tagastama maid ja talusid – seda tuli teha kiiresti, et maa ei oleks peremeheata. Nii maa tagastamisel kui ka erastamisel mõõdistas maamõõtja piiri, määras kõlvikud ja koostas maatüki plaani. Maaüksusi moodustati ka plaanimaterjali alusel ilma mõõdistamiseta. Tänapäevane tehnoloogia võimaldab Maa-ametil kasutada erinevaid andmeallikaid ja nende andmete alusel on Maa-ametil katastripidajana õigus luua maatüki kujud katastris, määrata kõlvikud ning arvutada pindala. See võimaldab viia vajalikke maatoiminguid läbi lihtsalt, kiirelt ja taskukohaselt ning toetada sellega kinnisavara käivet.

Uute tehniliste lahenduste abiga muutub järgmise aasta jooksul võimalikuks maatüki osaline mõõdistamine, mis varem võimalik ei olnud. See tähendab, et maatoimingute tegemisel ei pea maamõõtja mõõdistama enam kogu maatükki, vaid üksnes muudetavat piirilõiku. Osaline mõõdistamine aitab lahendada praktilise elu vajadusi, näiteks kui naabrid soovivad muuta omavahelist piiri, et saavutada otstarbekam maakasutus või kui tegelik maakasutus ja ametlik piir ei lähe omavahel kokku. Samuti aitab see parandada maareformi läbiviimisel tekkinud vigu.

Juhul kui uusi piire ei ole vaja üldse looduses tähistada, lihtsustub maatükkide liitmine ja jagamine selliselt, et Maa-amet saab nimetatud toimingu sobivate alusandmete korral läbi viia elektrooniliselt, ilma maa mõõdistamiseta.

Piiride korrastamiseks tuleb pöörduda maamõõtja poole, kes koostab maakorralduskava. Sellele märgitakse olemasolevad ja soovitud uued maaüksuse piirid. Maaomanikud kooskõlastavad piiride muutmise kohaliku omavalitsuse ja Maa-ametiga ning tellivad vajadusel mõõdistamise. Mõõdistamisandmete alusel määrab Maa-amet maatükkide piirid ja pindalad. Maaomanikud tasuvad vajadusel omavahel hüvitised ja notari poole pöörduma ei pea. Maakataster registreerib uued katastriüksused ja esitab kinnistamisavalduse vastavalt maaomanike tahtele. Seega on maatoimingute tegemine maaomanikele edaspidi märksa lihtsam, ei pea enam esitama samasisulisi avaldusi mitmele riiklikule registrile ega pea pöörduma notari poole.

Maatoimingu lihtsama läbiviimise üks eeldus on see, et maa piirid oleksid katastris kajastatud võimalikult ajakohaselt ja oleksid vastavuses piiridega looduses. Samuti on tähtis, et katastrikaardil kajastuks tegelik looduslik seisund ehk et oleks õige teave selle kohta, kui suure osa maatükist katab õuemaa, metsamaa, haritav maa, looduslik rohumaa või muu maa.

Praegu loovad lihtsustatud maatoiminguteks eeldused nii mõõdistustehnika ja aluskaardi täpsus kui ka infotehnoloogilised võimalused. Nii võtabki Maa-amet maakatastris 1. jaanuaril 2019 kasutusele oluliselt täpsemad alusandmed. Sama piiripunkti kohta erinevate maatükkide vormistamisest ja mõõdistamisest kogutud andmed, mis võisid erineda lubatud vea piires, viiakse omavahel kokku. Samuti viiakse loodusobjektile kulgevad piirid vastavusse aluskaardiga. Piirandmete kokkuviiemisega võivad muutuda piiripunkti koordinaadid ja sellest tulenevalt võib vähesel määral muutuda ka maatüki pindala maakatastris ja kinnistusraamatus. Oluline on rõhutada, et seejuures piir looduses ei muutu ja muudatused tehakse registri korrastamise

eesmärgil. Andmed muutuvad täpsemaks ja seega on piiri asukoht looduses ka üheselt määratletav.

Eestis on maa- ja omandiandmete pidamiseks kahe registri põhine süsteem – õiguslikku tähendust omav omandiandmete register ehk kinnistusraamat ja tehniline, maatüki andmeid pidav register ehk maakataster. Kinnistusraamat saab andmed maatüki sihtotstarbe, asukoha ja pindala kohta maakatastri pidajalt ehk Maa-ametilt. Seega maakatastri andmete korrastamise tulemusel muutuvad täpsemaks ka maatüki andmed kinnistusraamatus.

Head maaomanikud, palun tutvuge oma maaüksuse pindala ja kõlvikute andmetega Maa-ameti geoportaalil: **https://www.maaamet.ee/kolvikute-pindala**.

Andmetes võib esineda ebatäpsusi. Lisainfot saate ja võimalikest andmete ebatäpsustest andke palun teada Maa-ametile e-posti aadressil **kataster@maaamet.ee** või helistage infotelefonil 675 0810.

Triinu Renu,
Maa-ameti peadirektori asetäitja kinnisvara ja katastri valdkonnas

Tähelepanu!
Võru linnas asuvate katastriüksuste jagamisel ja piiride muutmisel tuleb arvestada mitmeid asjaolusid, nagu nt juurdepääsude tagamine või detailplaneeringuga määratud piiride kulgemine. Soovides oma katastriüksusel teostada maakorraldustoiminguid, palume esmalt konsulteerida linnavalitsuse maanõunikuga: Tauno Asi, tel 785 0928, 5307 4315, e-post tauno.asi@voru.ee.

Võrus tegutseb tasuta aktiivsus- ja tähelepanuhäire tugirühm

Võru aktiivsus- ja tähelepanuhäire (ATH) tugirühm kohtub iga kuu kolmandal neljapäeval töö- ja tegevuskeskuses Mosaiik, Jüri 27 (sissepääs maja tagant) kell 17.30–19.

Tugirühm on mõeldud õpetajatele, lapsevanematele ja teistele pere liikmetele, kes igapäevaselt tegelevad ATH-lapsetega. See annab võimaluse kohtuda inimestel, kellel on ATH diagnoosi või selle tunnustega laps kodus, koolis või lasteaias. Rühmas pakutakse nõu ja tuge eelkõige kuulamise ja mõistmisega, räägitakse enda kogemustest ning leitakse koos lahendusi erinevatele muredele.

ATH- ehk aktiivsus- ja tähelepanuhäirega lapsel on raskusi keskendumisega ja tavapärastele käitumisreeglitele allumisega. ATH on

neurobioloogiline arenguhäire, mis põhjustab olulisi toimetulekuraskusi kõikides eluvaldkondades – õppimisel, suhtlemisel täiskasvanute ja eakaaslastega, huvitegevustes. ATH põhitunnusteks on tähelepanu puudulikkus, motoorne üliaktiivsus ja impulsiivsus. ATH ei kao elu jooksul kuhugi. Vaid väikesel osal diagnoositud lastest ATH tunnusjooned taanduvad. Ka täiskasvanueas on hüperaktiivsetel probleemide tähelepanu koondamise, enesekontrolli, töö organiseerimise ja ülemäärase aktiivsusega.

Aktiivsus- ja tähelepanuhäire sümptomitega laps nõuab teda ümbritsevatelt täiskasvanutelt palju tähelepanu ja energiat, aga ka rahu-likku ja järjekindlat käitumist. Seda nii lasteaias, koolis kui ka kodus.

Veel parem, kui kodu ja lasteaed/kool koostööd teevad, et ATH-last toetada – ühtsed nõudmised aitavad last. Parim koht kogemuste vahetamiseks on tugirühm, sest kord kuus kokku saada teiste vanemate ja õpetajatega annab kogemusi ja kindlust.

ATH-tugirühm on alati avatud uutele liikmetele ja grupis võib osaleda nii kaua, kui selleks vajadust nähakse. Grupi suurus on keskmiselt 5–12 inimest.

Järgmine kohtumine toimub 20. detsembril, teemaks ATH ja sellega kaasuvad häired.

Ere Tuunas

2019. aasta kohtumised ja teemad:

17.01

Kuidas vanemana jaksata? Nõuandeid jagab hingehoidja Tuuli Vösa

21.02

ATH-laps ja agressiivsus. Tugevate tunnetega toimetulek

21.03

Abisaamise võimalused lapsele ja täiskasvanule

18.04

Aktiivsus- ja tähelepanuhäirest tingitud probleemne käitumine. Lahendused?

16.05

ATH-lapse enesehinnang

19.09

Argipäevarutiin – päevaplaan, asjade korrashoid, oskuste õpetamine

17.10

Lapsevanema ATH diagnoosiga kurssi viimine

21.11

ATH mõju peresuhtele, paarisuhtele ja laste omavahelised suhted peres

19.12

ATH-laps ja tehnoloogia: abi või takistus?

Rühmajuhid Ere Tuunas ja Liis Niilus

http://elf.ee/tugiruhmad/voru-tugiruhm/

KUTSE TANTSULE

Talvine tantsupäev ja jõululaat Võru linnas

8. detsembril Võrus toimunud traditsiooniline linna jõululaat ja teine Võru talvine tantsupäev täitsid linna järjekordselt triibuseelikutes tantsurahva ja kauplemissaginat.

Jõululaadal oli väljas ca 80 toidupakkujat, käsitöömeistrit ja väikekauplejat ning enam kui 360 tantsijat, et õppida pärimustantse ja osaleda ühistantsimisel. Esmakordselt olid kohal ka laste tantsurühmad.

Meeleolu löid erinevad tantsuõpitoad ja esinemised Kesklinna parkis. Kohal olid sõbralikud ponid Kirsi Ponitalust, kellega lastel oli võimalik sõita ja koos pilti teha.

Päevaprogrammi lõpetas tuledesäras ühistantsimine.

Tantsurahvas pole papist poisid

Võru linn on tuntud oma tantsulembuse poolest. Kui MTÜ Võru Folkloorifestivali peamine korraldaja sündmus oli aastaid juulikuine

pärimustantsufestival, siis juba mitmendat aastat järjest on üha rohkem oma tegevust laiendatud ning üritusi jätkub lausa igasse aastasse. Aprillis alustasime teatantsuga, kus tantsisime mööda linna uusi kergliiklusteid. Suvisel pärimustantsufestivalil sai neidsamu 18 tantsu tantsida nii tänavatantsul kui ka tantsuorienteerumisel.

Ettevalmistused talviseks tantsupäevaks algasid juba varakult. Sügisel korraldasime tantsutoa, et õpetada neid tantsu koolide ja lasteaedade liikumisõpetajatele. Huvi oli suur. See andis lootust, et edaspidi võime meie ühistantsimisel üha enam kohata ka väiksemaid tantsijaid. Kaks tantsuõpetust toimusid ka 8. detsembril talvise tantsupäeva jooksul. Osavõtjaid oli palju ning huvilised said soovi korral kõik tantsud läbi tantsida. 18 tantsust, mida oleme läbi aasta tantsinud, moodustavad

enamuse Vana-Võromaa tantsud. Ainult mõned üksikud pärinevad teistest Eestimaa paikkondadest.

Esmakordselt toimus keskpäeval ühistantsimine lastele. Lasteaiad ja koolid olid teinud ära suure töö. On tore, kui näeme sirgumas järelkasvu, kes tunneb rõõmu liikumisest, iseäranis tantsust. Pisemad tantsulapsed olid mudilased Päkapi, Okasroosikese ja Parksepa lasteaedadest. Koolidest olid esindatud Puiga Põhikool, Parksepa Keskool, Võru Kesklinna Kooli suured ja väikesed „Võrukool“, Just Tantsukool ja Võru Tantsukool. Mitmed lasterühmad ei saanud hommikul üritusel osaleda ja lutsid hoopis õhtusel ühistantsimisel: Hopseri laste- ja noorterühm ning Vasteliina neid. Oli ka neid, kes mõlemal ühistantsimisel kaasa tegid. Kui keegi arvab, et 18 tantsu järjest tantsida on liig mis liig, siis lapsed tõestasid, et see on hoopis puhas

liikumisrõõm. Tantsuõpetajad leivasid oma lastele tantsimise käigus kõige õigemaid liikumisviise ja tegid seda väga loominguliselt. Lapsevanemad saavad ainuüksi oma laste tantsurõõmu vaatamisest elamuse.

Kui ilmataat oli lastele väga armulik, siis päeva kulgedes oli ees ootamas mitmeid üllatusi. Pimeduse saabudes hakkas sadama jäävihma ja oli tunne, justkui sajak taevast pussnuge alla. See ei takistanud rohkem kui 300 tantsijal kell 16 tantsusammul Kesklinna parki liikuda. Esimene tants oli „Savikoja venelane“, millega tehti lausa paar tiiru ümber kuuse. Kes lennukalt, kes jalgu järel lohistades, et mitte libastuda – kõik 18 tantsu tantsiti lustides läbi. Vesisele ilmale vandus alla linna jõulukuusk, mille tuled kustusid, ja kahju, et meie tantsuõbrad jäid tuledeilust ilma.

Tantsima oli tulnud Lääne-Viirumaalt, Raplamaalt, Põlvamaalt,

Tartumaa, Pärnumaa ja Valgamaalt. Üllatuslikult oli meile külla sõitnud Hopseri sõprusrühm Pihkvast – Pskovskie Kruževa. Tantsud olid selgeks õpetanud Anne Tolk ja Oksana Aasa. Loomulikult vihtusid külaliste seas tantsu lüüa meie oma Võrumaa tantsurühmad. Armsad tantsuõpetajad on aasta jooksul innukalt oma tantsurühmadega osalenud kõikidel meie tantsuüritustel ja ei pidanud paljaks teha seda ka aasta viimasel meie poolt korraldatud talvisel tantsupäeval.

Elamuslik kontsert

„Sabatantsu“ helide saatel võeti suund Kandle suunas. Tallinna Tehnikaülikooli tantsuansambel Kuljus pakkus saalitäiele pealvaatajatele erakordse tantsukontserdi. Nende pikaajaline kunstiline juht, nüüdne abitreener Ülo Luht teavitas, et Kuljus alustab just Võrumaalt ansambli 70. aastapäeva kontsertide sarja. Endise kuljuslasena julgen väita, et Kuljus pakub just seda, mida lootsin näha. Tehniliselt puhast tantsu, mida võrtsitasid

erinevad karakterrollid, oli nauditav vaadata. Liigutuste pehmus ja täpsus oli kohati lausa lummas. Videoklippide ja pildimaterjali vahendusel sai väga hea ülevaate Kuljuse tekkeloost, esinemistest ja ühisüritustest. Oli tunda Kuljuse kunstilise juhi Marina Kuznetsova tantsulist käekirja. Kontserdi viimase tantsuna esitatud Maido Saare „Leidmine“ läks kõigile pealvaatajatele erilisel südamesse. On ju muusika autor meie oma mees Kait Tamra. Vilistlarühma poolt esitatuna jäi tants ja muusika veel kauaks helisema meie mõtetesse ja ilmselt kannab see meeleolu kohal olnuid lähenevasse jõuluaega.

MTÜ Võru Folkloorifestival soovib kõikidele tantsuõpradele ja Võru linna elanikele kaunist ja rahuliku jõuluaega! Suur tänu kõikidele abilisetele, tänu kellele saime tantsida oma kallile Eestile läbi 2018. aasta!

Ühistantsimiseni!

MTÜ Võru Folkloorifestivali nimel
Maire Udras

▲ Üks paljudest kauplejatest jõululaadal.

< Talvise tantsupäeva õpituba täiskasvanutele.

└ Ühine tants tuledesäras.

▼ Tantsuõpe mudilastele. Fotod: Marianne Mett

SAAGEM TUTTAVAKS

Võrus tõstab pead uus tantsutreener

Võrus tegutsev tänavatantsukool JJ-Street on sel aastal oma ridadesse toonud uue särava treeneri. Reijo Loik (pildil) on ühtlasi mänginud peaosas Baltikumi suurimas tantsulavastuses.

Soov õpetada töökust ja edu

Reijo Loik ütleb, et sel aastal Võrus trennidega alustamine on olnud uus kogemus ja igati põnev protsess. Tema sõnul on noored väga avatud ning neid on suur rõõm trennida. „Minu eesmärk on näidata noortele, mis täpsemalt üldse on tänavatants ning JJ-Street. Tahan omalt poolt teha kõik, et ka Võru noortel oleks võimalus tahtjõu ja töökuse korral saada headeks tantsijateks.“ Loik usub, et koos teiste linnade tantsijatega tutvumisega kasvab noorte silmaring ja väljendusoskus. Värske treener plaanib õppeaasta jooksul tuua Võrru külalistreenereid, et õppida saaks erinevaid tantsustiile ja noored saaksid aru, et tänavatants pole ainult hiphop. Koos oma treeneri Mari Venskiga on plaanis avada Võrus peagi ka uus tantsugrupp.

Noormees nagu orkester – kitarrist kung fu-ni

Võru uue treeneri näitel on tegemist noormehega, kellel on varrukast võtta palju erinevaid oskusi. Lisaks koolis ujumisele ja korvpallile on Reijo Loik enne tantsimist veel mänginud kitarril, tegelenud akrobaatikaga ja proovinud kung fu-d. „Tantsimist alustasin krump stiiliga Tallinnas ning pärast seda tulin Tartusse. Aja jooksul olen ennast koolitanud tipptegijate käe all Hollandis, Saksamaal, Prantsusmaal, Lätis ja Leedus.“

Loik tuli esimesse trenni 17-aastaselt hea klassivenna eeskujul, kust huvi püsima jäi.

Kaks aastat järjest peaosas tantsulavastuses

Reijo Loik peab enda suurimaks saavutuseks peaosatäitja rolli Baltikumi suurimas tantsulavastuses „Streetshow“. „Olles kahel aastal peaosas on see mulle andnud hulgaliselt lavakogemust. Olen väga tänulik selle võimaluse eest JJ-Street Tantsukoolile, sest see tegi minu arengus edasi suure hüppe.“

Ta lisab, et üks olulisemaid kogemusi on olnud ka osalemine JJ-Street eliitühmaga maailmakuulsas koreograafiavõistluse World of Dance eelvoorus Berliinis.

Oma kogemusi soovib Reijo jagada Võru noortega ning peab vajalikuks lähiaastatel mitmeid uuendusi. „Tänavatantsust on huvitatud päris paljud noored, seega teeme Mari Venskiga omalt poolt kõik, mis võimalik, et muuta treeningtingimused veel paremaks ning läbi selle muuta enda tööd kvaliteetsemaks.“

Reijo Loik peab oluliseks, et noored õpiksid tantsu õigetest allikatest ning tunneksid tänavatantsu kujunemislugu. „Tänapäeval on väga lihtne võtta lahti Youtube, õppida ära mingid sammud, panna kokku kava ning lisada juurde silt „hiphop“, kuigi tegelikult on igal sammul erinev tekkimislugu.“

Mari Venski

JJ-Street Tantsukooliga saab Võrus liituda jaanuarikuus kultuurimaja Kannel 3. korrusel 8. jaanuaril kell 16 ja kell 18; 10. jaanuaril kell 16 ja 18 ning 17. jaanuaril kell 18.

KUU PILDIS

Parksepast toodud jõulupuu tuledesäras.

Võru linna jõulupuu tuledes süütamine

2. detsembri õhtupimeduses süüdati Kesklinna pargis Võru linna jõulupuu tuled. Advendiaja tervituseks said sõna EELK Võru koguduse õpetaja Andres Mäevere ning linnavolikogu esimees Ülo Tulik ja linnapea Anti Allas, kes süütasid ka esimese advendiküünla. Tseremoonial esinesid Võru koolide laululapsed ja Võru Tantsukeskuse lapsed. Avatud oli heade soovide postkast.

Tänavune Võru jõulupuu on pärit Parksepast. Tegemist on nuluga, mis oli kasvukohal umbes 13 meetri kõrgune. Jõulupuu tõi kohale ja paigaldas Fikero Grupp OÜ, kaunistused paigaldas Enerel OÜ.

Advendiaja avas jõuluvana koos volikogu esimehe ja linnapeaga.

Heade soovide postkast. Fotod: Marianne Mett

Valik soove heade soovide postkastist

Kallis jõuluvana!
Ma soovin endale Playstationi virtuaalreaalsust. Ja ma soovin enda perele, sõpradele ja enda tuttavatele häid jõule!

Alvin

Kallis jõuluvana!
Palun Anna-Liisa nukku.

Janelle Eelsoo

Ma soovin kokaraamatut.

Kättriin

Jõuluvana!
Oled väga hea südamega ja kui meil midagi halvasti läheb, siis aita meid. Aitäh!

Sigrit

Et uus saaks alguse...
Soovin Võru linnale edasi sirgel sammul, pea püsti ja selg sirgelt, sest Võrus on maailma parimad tantsusammud ja kõige parem linn. Head uut ja edasi üts ummamuudu liin.

Parimate soovidega Rainer

Kallis jõuluvana!
Ma soovin oma päris koera ja raudteekomplekti (puidust).

Emily Ethel

Me soovime ilusaid, rahulikke ja rõõmsaid jõule! Palju õnnistusi!

Emily Ethel ja Noelle Adele

Soovin kõigile head õnne ja palju lund!

Lisette 8a

Kallis jõuluvana!
Soovin sinist ja rohelist autot.

Rasmus

Soovin kõigile armastust ja sooja!

Gemma 8a

Kallis jõuluvana!
Ma soovin kommipakki ja taskulampi.

Jakob Aaron 4a

Kallis jõuluvana, palun too Karlile paukpüstol ja Jakobile too droon lasteaeda. Kõik.

Jakob ja Karl

Foto: Ullis Guth

ENNETUSTEGEVUS

Enne ilutulestiku kasutamist kasuta pead!

Ilutulestiku välgu ja pauguga on juba sadu aastaid kombeks tähistada olulise perioodi lõppu, uue algust või mõnda suursaavutust. Elatustaseme tõusuga levib oma sünnipäeva tähistamine tulevargi saatel, kuid ilutulestikurohkeimaks sündmuseks jääb ikkagi uue aasta sünnipäev ehk aastavahetus. Kipub juhtuma, et pürotehnilised seadmed paigutatakse ja läidetakse ülevoolavas meeleolus, elevates emotsioonides ja ootusärevuses, mis pea koos kaine mõistusega tahaplaanile sunnivad. Pürotehnika on küll ilus, aga kätkeb endas paraku ohtusid, mille tõttu saavad uusaastaõöl rohkesti tööd päästjad, kiirabitöötajad ja politseinikud.

Päästjad tunnevad kõige rohkem muret ilutulestiku tuleohtlikkuse pärast. Ilutulestik ohustab sageli rõdusid, kuhu lennanud särav rakett või visatud pürotehnika süütab kuivama pandud riided, mööbli või muud hoiule tõstetud esemed. Uusaastaõöl ei ole haruldane aknast tuppa või räästakasti kaudu pööningule lennanud rakett. Selle vältimiseks rõhutame, et ohutuse tagamiseks on kõige olulisem valida stardipaik eemal esemetest, mis võivad süttida, ja inimestest, kes võivad viga saada.

Enne pürotehnika kasutamist tuleb oma peaga kainelt läbi mõelda, kas laskevalmis seatud seade on eemal autodest ja hoonetest ning põnevil publikust. Teiseks on oluline, et süüdatav seadeldis külili ei vajuks ning tagatud oleks tulilindude takistusteta lennutee. Ilutulestiku seadeldise raketid peavad olema kindlalt taevasse sihitud. Tasub meeles hoida, et õhulennu teinud rakett võib pärast põlemist hõõguma jääda ning seega on hiljemgi tuleohtlik.

Sageli lennutatatakse tähtpäevadel ilutulestiku asemel hiina laternaid. Kuigi helendavad laternad on õhuliselt elegantsed ja võluvamad kui larmakad raketid, on need võrdselt tuleohtlikud. Majade vahel ei ole tajutav kõrgemal valitseva tuule tugevus ja suund, mis laterna lendu mõjutama

hakkab. Seetõttu kandub latern lõpuks teadmata kaugusesse ning kohta, pannes väga tõenäoliselt ohtu kellegi vara või halvemal juhul elu. Päästjate hinnangul on lahtise leegiga põlevate laternate lennutamine ohtlik ja sellest tuleks hoiduda.

Lõuna päästkeskus soovib turvalist ja kaunist jõulukuud ning kutsub üles enne ilutulestiku süütamist, kaine peaga, ohutuse tagamist läbi mõtlema!

Riivo Mõlter,

Lõuna päästkeskuse ennetusbüroo nõunik

Ilutulestiku kasutamise peamised ohutusreeglid Lõuna-Eesti pommigrupi demineerijatelt:

- JÄRGI HOOLIKALT kasutusjuhendis toodud OHUTUSNÕUDEID – ohutuskaukus, toote toetamine, süütamisviis jm.
- VALI TOOTE LASKMISEKS SOBIV AEG JA KOHT – arvesta öörahu, ilmastikuolude, toote paigutuse ja publiku asukohaga.
- PÜROTEHNILISTE VAHENDITE LAHTIVÕTMINE JA ÜMBEREHITAMINE ON RANGELT KEELATUD! ÄRA MITTE KUNAGI PROOVI ISE VALMISTADA ILUTULESTIKKU JA ÄRA SEGA KOKKU ERINEVAID KEEMILISI ÜHENDEID – paljusid pürotehnilisi tooteid võib osta alates 18. eluaastast. Pürotehnika ostmine ja selle andmine alla ettenähtud vanusepiiranguga isikule on seadusega karistatav.

PÄÄSTEAMET

HOIA TOIDUL SILM PEAL!

kodutuleohutuks.ee

ÄRA JÄTA TOITU VALVETA PLIIDILE VÕI AHJU.
See võib põhjustada tulekahju!

TUNNUSTUS

Eakate linlaste eest seisja Astrid Hurt sai siseministrilt aumärgi

Siseminister Katri Raik andis kodanikupäeval, 28. novembril Eesti Ajaloomuuseumis üle aumärgid 15 silmapaistvale inimesele, kes on oma kogukonnas või laiemalt ühiskonnas jätnud olulise jälje, edendades kodanikuksvatust, väärtustades kodanikuteadvust või tehes vabatahtlikku tööd oma kogukonnas.

Kodanikupäeva aumärgi saajate hulgas on ka Võru Pensionäride Päevakeskuse juhataja Astrid Hurt, kes on toonud kõige väarikamate linlaste

ellu värve ja võimalusi. Tema eestvedamisel on käima lükatud mitmed eakatele mõeldud huvialaringid, üritused ja ettevõtmised. Võrus tähistatakse nüüd vanavanemate päeva, taidlejad on esinenud isegi rahvusvahelistel lavadel ja Lõuna-Eesti memme-taadi peod on Võrumaale kokku toonud tuhatkond väarikat esinejat.

Võru linnapea Anti Allase sõnul on Astrid kindlasti üks viimaste aastate Võru edu arhitekte. „Eriliselt tahan esile tõsta tema olulist panust

Võru kogukonna kokku sidumisel, kus erinevad vanusegrupid – alates lastest kuni eakateni välja – teevad koostööd ja panustavad linna arengusse,“ rõhutas linnapea.

Võrumaalt pälvis veel aumärgi Mai Timmi. Siseministeerium annab kodanikupäeva aumärke välja alates 1998. aastast. Tänavu esitati aumärgi komisjonile aumärgi andmiseks 92 ettepanekut.

KOMMENTAAR

Astrid Hurt, Võru Pensionäride Päevakeskuse juhataja

Võru linn ei ole mitte ainult lastesõbralik, vaid ka eakasõbralik linn. Mul on hea meel selle üle, et Võru linnavalitsuse hästi toetatud pensionäride päevakeskuse tegevuse läbi on mul juba seitse aastat olnud suurepärane võimalus kaasata järjest enam Võru linna eakaid erinevatesse huviringidesse ja traditsioonilistele üritustele ning vabatahtlikku tegevusse. Aastatega on kujunenud asjalik nõukoda ning koostöö mitmete omavalitsuste ja organisatsioonidega.

Ma tahan, et eakad ei oleks üksikud, vaid tegeleksid rohkem sellega, mis neile meeldib. Olen kogenud, et sellega kaasneb ainult rõõm ja hea tervis.

Minu autasu on tunnustus kogu Võru linna eakaskonnale. Palju õnne meile kõigile!

< Ministrid ja auhinnatud ühisel pildil, nende seas Võru Pensionäride Päevakeskuse juhataja Astrid Hurt (paremalt kolmas). Foto: Siseministeerium

Võru linn tunnustas oma abipolitseinikke

7. detsembril Jaagumäe Toidukeskuses toimunud pidulikul üritusel tunnustati Võru linna avaliku korra ja turvalisuse tagamisel silma paistnud tublisid abipolitseinikke. Võru linnapea tunnustuskirja sai 29 abipolitseinikku: Tiit Tõnts, Urmas Kiidron, Riho Lehist, Argo Laanemaa, Kalev Tammoja, Andrus Valge, Egon Taal, Enn Meitern, Ain Banhard, Priit Ihats, Jevgeni Kaurson, Raul Kell, Andres Pindis, Kuldar Raudsik, Einar Reiljan, Vello Saarman, Oskar-Evald Truu, Andu Värton, Valdur Vill, Anti Haugas, Eve Breidaks, Aigar Kalnapenkis, Lauri Kasak, Kätlyn Kosman, Valeria Jegorova, Joosep Hielaan, Leo Rätte, Mati Leotoots ja Mairi Pelska.

Võru abipolitseinike auks korraldatud õhtusöök Jaagumäe Toidukeskuses. v

^ Üks vähestest naisabipolitseinikest Eve Breidaks linnapea Anti Allaselt tänukirja saamas.

^ Lõuna prefektuuri Kagu politseijaoskonna vanemkomissar Elar Sarik tunnustamas pikaajalist abipolitseinikku Tiit Tõntsi. Fotod: Ullis Guth

KOMMENTAARID

Tiit Tõnts, pikaajaline Antsla vallavanem, Kaitseliidu Võrumaa maleva Antsla üksikkompanii pealik, abipolitseinik

Olen abipolitseinik 1998. aastast. Kuna töötasin sellel ajal KOV-is, siis oli mulle oluline kogukonna turvalisus ja avalik kord Antsla ja Urvaste vallas.

Abipolitseinikuks saamiseks tuli läbi teha rida koolitusi, läbitud sai ka II astme AP koolitus, mis andis õiguse iseiseisvaks tegutsemiseks. Õige pea said KOV-id aru, et meie näol on neil võtta vabatahtlikud korrakaitstjad, reguleerijad, ürituste julgestajad jne. Oleme nähtavad ja tegutseme kooliteede julgestajatena, jagame igal aastal helkureid, käime esinemas koolides ja lasteaiades. Tegevus on mitmekülgne ja huvitav ja see on ka vastus, miks olen abipolitseinik. Võru linnaga on kauaaegne koostöö juba sellepärast, et suuremad üritused toimuvad maakonna keskses. Oleme julgestanud kümneid üritusi lastefestivalist rattatuuride ja jooksudeni. See paistab nii loomulik, et kui kutsutakse, ei saa keelduda. Linnavalitsuse reedel korraldatud vastuvõtt liigutas ka kivistunud südameid ja mehed said aru, et meid vajatakse ja ka tunnustatakse.

Suured tänud Võru linnavalitsusele! Abipolitseinik olla tähendab kindlasti seda, et suuremaid Võru linna üritusi, kontserte jne näeme kõrvalt või ei näe üldse, ainult kuuleme, sest tegeleme liikluse korraldamisega.

Abipolitseinikuna tegutsemise ajast ei ole minul olnud peaaegu ühtegi väga negatiivset näidet. Võrumaa inimesed on üldiselt palju rahulikumat ja rõõmsamat kui kaugemad Eesti elanikud. Olen julgestanud nelja üldlaulupeo majutuskohiti ja võin julgelt kiita ka Võrumaa lapsi. Mind kui juba vanemat abipolitseinikku rõõmustab ka nooremate inimeste liitumine AP tegevusega ja läbi aastate kestnud väga hea koostöö politseiga.

Eve Breidaks, tunnustatud abipolitseinik

Mingil hetkel mõtlevad pajud meist, et võiks veel millessegi panustada – aidata teha midagi paremaks. Mina valisin tegevuse abipolitseinikuna, sest pean oluliseks oma kodukandi ja selle elanike turvalisust. Eks igaüks leiab ka abipolitseinikuna selle valdkonna, mis kõige rohkem köidab. On neid, kes vabadel hetkedel osalevad patrullitegevuses, kuid mina püüan panustada ennetustegevustesse. See annab võimaluse suhelda palju laste ja noortega, juhtida tähelepanu ohutusele nii liikluses kui ka omavahelistes suhetes.

Mulle meeldib see, et seltskond on äärmiselt toetav, meil on võimalik osaleda koolitustel ja meid kaasatakse ühistevõttesse. Ja need laste säravad silmad ja positiivsed emotsioonid kohtumiste ajal on parimaks motivaatoriks.

KUU PILDIS

Võrus tähistati teepeoga Eesti ja Suurbritannia 100-aastast sõprust

19. novembril korraldas Võrus visiidil viibinud Briti saatkond ehtbritiliku teepeo.

Briti saadik Theresa Bubbear kutsus Võru Gümnaasiumis toimunud peole Võrumaa elanikke, et tähistada 100 aasta täitumist Eesti ja Suurbritannia vahelise sõpruse algusest.

Ürituse krooniks oli saadiku residentsi koka poolt valmistatud eriline tort. Briti tee ja tordi kõrvale sai suhelda Briti saadiku, saatkonna töötajate ja Eestis

teenivate Briti sõduritega. Sisepääs peole oli tasuta ning avatud kõikidele huvilistele.

Enne teepidu kohtus saadik Theresa Bubbear Võru linnaapea Anti Allase, abilinnapea Sixten Sillaga ja linnavalitsuse töötajatega ning külastas Võro Instituuti ja Võrumaa Keskraamatukogu. Saatkonna delegatsiooni olid kaasas Briti sõdurid Eestis teenivast NATO lahingugrupist, üheskoos külastati mitut kooli. Külaskäik toimus kogu Eestit hõlmava ringsõidu raames.

> Teepidu Võru Gümnaasiumis. Foto: Marianne Mett

Briti saatkonna ja Võru linnavalitsuse esindajad ning Eestis teenivad Briti sõdurid pidulikult lõunasöögil Georgi hotellis. Foto: Marianne Mett

8. klassi poiste kehalise kasvatus tund Võru Kreutzwaldi Koolis: jalgpalli sõprusmäng Briti sõduritega. Foto: Jaanus Vislapuu

SPORT

Võrus peeti TV 10 Olümpiastarti 48. hooaja avaetapp

Võistlussarja TV 10 Olümpiastarti 48. hooaeg algas 8. detsembril etapiga Võru Spordikeskuses, kus selgusid juunikuuni kestva sarja esimesed võitjad. Kohal oli enam kui 400 noort sportlast, kõigil üks eesmärk – kunagi olümpiale jõuda. Põnevaid mõõduvõtmisi, uusi rekordeid, palju emotsioone, võidurõõmu ja kibedaid kaotusi – see on sport, mida täna Võru linnas jälgida saab!

^ Võistlust kommenteerinud Anu Säärits intervjuerimas abilinnapead Toomas Sarapuud.

< Võru Spordikeskusesse sadu lapsi võistlema ja tribüünile rohkelt publikut toonud TV 10 Olümpiastarti avaetapp täies hoos. Fotod: Külli Leola

SOODSATE LUMEOLUDE KORRAL ALUSTAME
9. JAANUARIL!

1. etapp 9. JAANUARIL KUBIJAL (vabatehnika)
2. etapp 30. JAANUARIL HAANJAS (klassika)
3. etapp 13. VEEBRUARIL HAANJAS (klassika)
4. etapp 27. VEEBRUARIL VÄRSKAS (vabatehnika)
5. etapp 30. MÄRTSIL HAANJAS (vabatehnikasprint)

KORRALDAJATEL ON ÕIGUS KUUPÄEVI, DISTANTSE, SÕIDUTEHNIKAT JA TOIMUMISKOHTI MUUTA VASTAVALT LUMEOLUDELE!

VÕRUMAA SUUSASARI 2019

WWW.VORUMAASPORTDILIIT.EE

VÕRUMAA SPORDILIIT

VÕRU SUUSAKLUBI

SPORT

Tänasest alustab Võru Linna Leht erinevatel pallimängu aladel Eesti meistrivõistlustel osalevate Võru võistkondade tutvustamist. Praeguse seisuga on nii kõrgel tasemel tegutsevaid, meie kodulinna või sellega tihedalt seotud võistkondi kolmel pallimängu alal kokku viis. Üsna hiljuti lõpetas oma debüüt-hooaja Eesti jalgpallimeistrivõistluste esiliiga B-tasandil Võru FC Helios. Eesti võrkpallimeistrivõistluste meeste esiliigas on juba mõni kuu võistlustules olnud Võru Võrkpalliklubi/Werro. Neist alustamegi.

Võru jalgpallurite soliidne debüüt esiliigas

Võru FC Heliose esindusmeeskond saavutas tänava oma debüüthooajal Eesti jalgpallimeistrivõistluste esiliiga B-tasandil kuuenda koha. Viimati jõudsid Võru jalgpallurid Eesti meistrivõistlustel nii kõrgele 1950. aastate alguses, kuid toona oli konkurents palju hõredam.

Lõppenud hooajal peetud 36 mängust võideti 15, viigistati 9 ja kaotati 12. Vastastele löödi 80 ning endale lasti lüüa 66 väravat. „Esimene hooaeg esiliigas B oli uus-tulnuka kohta väga hea. Täitsime plaani jääda liigasse püsima kuhjaga ja suutsime esimesel hooajal kohe ka väga korraliku punktisaagi – 54 punktiga saada kõiki olusid arvestades soliidse 6. koha,“ on Võru FC Heliose tegevjuht Jaanus Vislapuu igati rahul. „Ka väravate vahe jäi mõnusalt plussi. Lisaks valmis meil sel aastal täismõõtmelises kunstmuruväljak, mis peaks pikemas perspektiivis mängijate kasvatamisel ja esindusele järeelkasvu arendamisel olema väga suureks abiks.“

Esiliiga B mängudest kõneldes tunnistab klubi tegevjuht, et hooaeg kulges tõusude ja mõõnadega. „Algus oli pisut raske ja läbisime kolmandas ringis väikese mõõnaperioodi, kui mängupilt läks küll paremaks, aga tulemused pisut kannatasid. Õnneks loksusid asjad viimases, neljandas ringis paika ja suutsime teha väga positiivse hooaja lõpu. Mehed andsid endast kõik,“ ütleb ta.

Vislapuu sõnul on esindusmeeskonna eesmärgiks mängida võimalikult kõrgel tasemel, et seeläbi pakuda oma süsteemi noortele arenemiseks parimaid võimalusi. „Praegu moodustavad meeskonna tuumiku Võru vanema generatsiooni mängijad, lisaks on 5-6 tasemel mängijat ka Tartust,“ tutvustas ta tänaseid tegijaid.

Paari aastaga loodab Võru FC Helios jõuda sinnamaani, et meeskonna tuumiku moodustavad oma jalgpallikooli kasvandikud. „Juba sel aastal kasutasime esinduses ka 5-6 jalgpallikooli kasvandikku, kuid

mõne roll oli pisut väiksem. Samas jagas Sander Taan esiliiga B väravalööjate edetabelis 18 tabamusega 6.-8. kohta,“ toob Vislapuu näiteid ning kinnitab, et tuleval aastal on plaanis oma noorte osakaalu meeskonnas veelgi suurendada: „Uuel hooajal püüame veelgi rohkem rõhku panna sellele, et oma noored U17 mängijad saaksid ka esiliigas B jala ukse vahele ja karastuks. Kindlasti tahaks mõned poisid noortekoondistesse saada. Esimene meie noor sel aastal juba U15 II koondises mängu kirja sai.“

Kõigele lisaks loodetakse Võrus noortetöö kvaliteedi tõstmiseks ka jalgpallihalli peatsele kerkimisele. Seega eesmärkidest enda ümber korraliku fännklubi koondanud klubi puudust ei tunne.

„Teha on kõvasti ja juba käib töö uue aasta eelarve kallal ning meeskonna komplekteerimisel,“ kinnitab klubi tegevjuht, tänades kõiki sponsoreid, toetajaid ja koostööpartnereid.

Ulis Guth

Eesti meistrivõistluste esiliigas palliv Võru VK/Werro. Foto: Külli Leola

Võru Võrkpalliklubi/Werro pürib meeste esiliigas nelja parema võistkonna hulka

Eesti võrkpallimeistrivõistluste meeste esiliigas palliva Võru Võrkpalliklubi/Werro eesmärk 2018/2019 hooajal on esmalt põhiturniirilt play-offi kaheksa parema hulka pääseda ja sealt edasi poolfinaali jõuda.

„Julgen öelda, et kui me seda ei saavuta, on see pettumus kõigi jaoks,“ ütleb klubi mäenedžer Timo Kuus.

Eelmisel hooajal jäi võrulasi poolfinaalist lahutama vaid kaks punkti, kui kuldse ehk otsustavas geimis kaotati Tallinna Ülikoolile 16:18. „Eks see kaotus ole meil siiani meele ja teeme kõik endast oleneva, et sel aastal püstitatud eesmärk täita,“ lisab Kuus.

Ehkki omal ajal kõige teravammaste tippu kuulunud Võru võrkpalli kuldajad on praeguseks möödanik, pole siinsete noorte mängutahe kusagile kadunud. „Osalema motiveerib meid tahe võrkpalli mängida. Mängime nii hästi kui oskame, kõik võimalused treenimiseks ja võistlustel käimiseks on meil olemas,“ selgitab võistkonna mäenedžer.

Paar aastat tagasi osalesid võrulased Rahvaliiga A-tugevusgrupis, mis üsna veenvalt ka võideti. „Pärast seda oligi selge, et esiliiga on järgmine väljund, kus saame võrdsete võistkondadega mängida. Kõik liikmed panustavad tulemusse oma vabast ajast ja tahtest, mis kindlasti on meid võistkonnana liitnud. Samas on noorematel mängumeestel võimalus meistriliiga klubidele silma jääda, mis annab lisamotivatsiooni,“ räägib Kuus.

Võru meeskonna peatreener Sten Maaski sõnul on tema juhendatav koosseis segu noortest ja tahtmist täis mängijatest ning vanematest ja kogenumatest mängumeestest. „Kõik täiustavad üksteist ja kõigil on üksteiselt midagi õppida. Kuna tegemist on meeskonnaalaga, siis kedagi otseselt välja tuua ei tahakski,“ ütleb ta. „Mängima lähme alati parima koosseisuga, mis meil hetkel on.“

Lootustandvatest noortest on võistkonda kaasatud Priit Tigane, Lauri Lehist ja Tanel Peelo. „Kõik kolm poissi õpivad igapäevaselt Võru Gümnaasiumis ja käivad

võrkpallitreennis Võru Spordikoolis. Isiklikult loodan väga, et keegi kolmest kunagi ka meistriliiga tasemele küündib. Eeldused on kõigil olemas, edasine sõltub neist endast,“ lausub peatreener.

Meeskonna eestvedajad teevad suure kumarduse kõigile fännidele, kes saali tee on leidnud. Võime julgelt väita, et Võrus on esiliiga mängudel kõige rohkem pealtvaatajaid, mis suurt heameelt teeb,“ on nad rahul ning tänavad toetajaid, kellela esiliigas osalemine võimatu oleks: „Aitäh teile – Võru linn, Võru Spordikool, Barrus, Ränduri külastemaja & Pubi, Trendwood, Võru Tarbijate Ühistu, Linnamäe Puit OÜ, Baltic Broadcasting, Nõiarik!“

Lehe trükkimineku ajaks oli Võru VK/Werro pidanud esiliiga põhiturniiril kaheksa mängu ning võitnud neist neli. Kuna seni on põhiliselt mängitud liiga tippudega, töötavad järgnevad mängud eeldatavalt nõrgemate vastastega oodatud võidulisa.

Ulis Guth

Eesti jalgpallimeistrivõistlused

Meeste esiliiga B lõplik paremusjärjestus ja punktid

(36. vooru): 1. Tallinna JK Legion 98, 2. Tartu JK Tammeka U21 72, 3. Kohtla-Järve JK Järve 69, 4. Pärnu JK 61, 5. FC Nõmme United 60, **6. Võru FC Helios 54**, 7. Vändra JK Vaprus 38, 8. Paide LM U21 28, 9. Lasnamäe FC Ajax 16, 10. Tallinna FC Flora U19 16.

Tänavu Eesti meistrivõistluste esiliigas B edukalt pallinud Võru FC Helios.

KÕIK ON KUTSUTUD!

VÕRUMAA SPORDIAASTA 2018 LÕPETAMINE

28. DETSEMBRIL 17:00 KULTUURIMAJAS KANNEL

WWW.VORUMAASPORDILIIT.EE

ESINDUSVÕISTKONDADE KODUMÄNGUD JAANUARIS

MEESTE VÕRKPALLI ESILIIGA

VÕRU VK/WERRO vs AUDENTES SG/NK
12. jaanuar 15:00 Kreutzwaldi 16 www.volley.ee

NAISTE VÕRKPALLI EESTI MEISTRIVÕISTLUSED

FAMILA/VÕRU VK vs AUDENTES/NK
19. jaanuar 13:00 Kreutzwaldi 16 www.volley.ee

MEESTE KORVPALLI SAKU II LIIGA

VÕRUMAA vs VALGAMAA KUTSEÕPPEKESKUS
23. jaanuar 19:30 Võru Spordikeskus www.basket.ee

100 AASTAT EESTIKEELSET GÜMNAASIUMIHARIDUST VÕRU LINNAS

Gümnaasiumiharidus Võrus 100 aastat hiljem ehk täna

Tähistamaks saja aasta möödumist eestikeelse gümnaasiumihariduse andmise algusest Võrus oleme linnalehest saanud lugeda endisaegsete õpilaste ja õpetajate mälestusi gümnaasiumiajast. Põnevad lood tõi meieni Vana-Võromaa muuseumide peavarahoidja Arthur Ruusmaa. Lugude sarja lõpetab ülevaade gümnaasiumiharidusest tänapäeval ja seda eelkõige Võru Gümnaasiumi näitel.

Gümnaasiumil on jätkuvalt nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. See tähendab, et meie eesmärk on luua tingimused, et õpilased omandaksid teadmised, oskused ja väärtushoiakud, mis võimaldavad tõrgeteta jätkata õpiteed kõrgkoolis või gümnaasiumijärgses kutseõppes. Ehk kodu, huvikoolide ja teiste kõrval on meil oluline roll õpilase uudishimu ja õpihuvi kujundamisel ning õpiharjumuste ja väärtushinnangute arendamisel. Oluline on see, et ka pärast üldkeskhariduse omandamist jääks õppimine ja pingutamine aktiivse eluhoiaju lahutamatuks osaks.

Gümnaasiumisse astumisel on vajalik põhikooli lõputunnistus, muud vastuvõtutingimused kehtestab iga gümnaasium ise. Näiteks peale lõputunnistuse olemasolu arvestab meie kool 9. klassi tunnistusele kantud hindeid (need peavad olema vähemalt rahuldavad) ja sisseastumisvestluse tulemusi. Vestluse eesmärk on saada aimu õpilase huvidest, silmaringist ja motiveeritusest pühenduda gümnaasiumiõpingutele ning mõista koolivaliku põhjuseid. Klassitunnistusele kantud hinnete ja vestluse tulemuse põhjal moodustub pingerida, mille alusel valitakse välja õpilaskandidaadid. Kolmel esimesel õppeaastal alustas meie kooli 10. klassis igal aastal õpin-guid 96 noort. Sel õppeaastal alustas

Võru Gümnaasiumi sünnipäeval on kujunenud traditsiooniks õpilaste ja õpetajate valmistatud tortidelt küünalde puhumine.

gümnaasiumiõpinguid 82 õpilast. Õpilaste hulga vähenemine oli eelkõige tingitud maakonna põhikooli lõpetajate arvu langusest. Vaatamata sellele õpib jätkuvalt pisut üle 50% Võrumaa gümnaasistidest just meie koolis. Rõõm on tõdeda, et see osakaal on kasvamas ja õpiränne ehk õppima asumine teistesse maakondadesse on kahanenud.

Igapäevane õppe- ja kasvatus-töö toimub kooli õppekava alusel, mis on koostatud lähtuvalt riiklikust õppekavast. Õppekava näeb ette kohustuslikud õppeained, valikained ja nende mahud. Õppeained ja nende ainekavad on koostatud kursustena, kusjuures üks kursus tähendab 21 tundi (4 75 minutit) õppimist. Gümnaasiumis on õpilase väikseim lubatud õppekoormus 96 kursust kolme aasta jooksul. Meie koolis on

väikseim lubatud õppekoormus 98 kursust, mis koosneb 89 kohustuslikust kursusest, 8 kohustuslikust ja 1 lisakursusest, mis sooritatakse uurimis- või praktilise tööna.

Õpilasi hinnatakse viiepallisüsteemis. Hinnatakse iga kursust ja nende hinnete põhjal pannakse igas õppeaines välja kooliastmehinne. Kooli lõpetamiseks peavad kooliastmehinded olema vähemalt rahuldavad. Lõputunnistuse saamiseks peab õpilane sooritama vähemalt rahuldavale tulemusele eesti keele, matemaatika ja inglise keele lõpueksami ning gümnaasiumi koolieksamit. Arvestatakse ka uurimistöö või praktilise töö tulemust.

Gümnaasiume ja nende tulemuslikkust hinnatakse mitmete näitajate põhjal: õppetöö katkestajate arv, kooli panus õpilaste

õpitulemustesse, osalemine huvitegevuses, riigieksamite tulemused, nominaalajaga lõpetamine, lõpetajate edasiõppimine Eestis, lõpetajate edukus kõrghariduses. Igaüks saab Võru Gümnaasiumi, aga ka teiste koolide näitajatega tutvuda haridusstatistika andmeid koon-davas keskkonnas HaridusSilm (www.haridussilm.ee).

Statistikast olulisem on meile õpilaste ja nende vanemate ning töötajate rahulolu. Nii kooli enda kui ka üleriigilised uuringud kinnitavad, et Võru Gümnaasiumis on olemas nii koolirõõm kui ka tööga rahulolu. Loodame, et see püsib nõnda ka järgmised 100 aastat.

Karmo Kurvits,
Võru Gümnaasiumi direktor

Võrus toimus noorte teaduskonverents

22. novembril Võru Kandles toimus noorte teaduskonverentsiga „Eeskuju kui piiride avardaja“ pandi punkt ürituseaastale „100 aastat eestikeelse gümnaasiumihariduse andmisest Võru linnas“.

Teaduskonverentsil, mille sihtgrupiks olid eelkõige Võru linna koolide noored, esinesid ettekannetega mitmed Eesti edukad ja ettevõtlikud inimesed, kes on

gümnaasiumihariduse omandanud Võrus. Eesmärk oli kujundada noortes arusaamist hariduse ja enesearendamise olulisusest ning suunata neid mõtlema oma karjäärivalikute üle.

Teaduskonverentsi korraldasid Katrin Martinfeld, Kesklinna Kool MTÜ ja Võru linnavalitsus. Konverentsi läbiviimist toetas Hasartmängumaksu Nõukogu.

Gümnaasistid Kandles ettekannet kuulamas. Foto: Marianne Mett

EESTIKEELNE GÜMNAASIUMIHARIDUS 100

ETTEVÕTLIKKUSKONKURSS

Luulega ettevõtlusse – Võru Kreutzwaldi Kooli projekt pälvis Eestis esikoha

Novembri lõpus toimus Tallinnas Kultuurikatlas haridus- ja teadus-ministeeriumi poolt väljakuulutatud ettevõtlikkuskonkursi „Edu ja Tegu“ lõppvoor. Sellele konkursile kandideeris 53 tööd üle Eesti, millest finaali jõudis 19.

Kõik tööd olid jaotatud kolme vanuserühma (7–10 a, 11–15 a, 16–26 a), mis omakorda jagunesid sotsiaalseks teoks ja äriteoks.

Sotsiaalsed teod ulatusid linnupeletajate valmistamisest kuni kivikalmete korraldamiseni. Võru Kreutzwaldi Kooli 7.b klass osales 11–15-aastaste vanuserühma sotsiaalse teo kategoorias, kus saavutati vabariigis esikoht. Selle vanuserühma konkurentide tööd olid nt „Ettevõtlikud nutimunad“ ja „Heategevuslik loterii Rakvere Haigla lasteosakonna toetuseks“.

Võru Kreutzwaldi Kooli 7.b klass tutvustas finaalis oma projekti „Luulekavade esitamine“, rääkides meie eesmärkidest ja saavutustest. Projekti põhiline eesmärk on tutvustada nii noortele kui ka vanematele inimestele luulet, samuti on soov tuua rõõmu ja vaheldust igapäevaellu.

Luulekavadega hakkasime tegelema ligikaudu kolm aastat

tagasi. Kuidas me selleni jõudsime? Mõtte peale tulime üheskoos kirjanduse tunnis, meid juhendas Kaider Vardja. Nende aastate jooksul oleme saanud esineda mitmetes kohtades, nt rahvusraamatukogus, vanavanemate päeval, maakondlikel näitemängupäevadel, kooli jõulupidudel, naaberkoolis jm. Kõike seda teeme oma vabast ajast ja vabatahtlikult,

me pole teeninud sellega raha ja oleme pigem panustanud sellesse oma ressursse. Kasutame alati oma luulekavades laulu, liikumist ja pillimängu ning üritame vaatajale teha luule võimalikult kaasahaaravaks. Meie tegevusse on panustanud mitmed õpetajad – suur tänu kõikidele, kes on luulekavade valmistamise juures meile abiks olnud!

Ka järgnevatel aastatel tahame luulega edasi tegeleda. Juba praegu valmistame ette uut luulekava, millega soovime üles astuda jaanuaris Jõgeval Betti Alverile pühendatud luulefestivalil.

Oskar Olesk ja Rolando Põld,
Võru Kreutzwaldi Kooli 7.b kl õpilased

ARVAMUSI

7.b klassi õpilased „Luulekavade esitamise“ projektist:

- Osaleme kogu klassiga luuleringis. See ühendab meid, teeme seda oma vabast ajast ja see on vabatahtlik.
- Luulekavade esitamisel ja näitlemisel kaob vaikselt ka esinemishirm. Oleme julgemad ka oma arvamust avaldama.
- See on õpetanud koostööd, näitlemist ja laiendanud meie silmaringi.
- Soovime luulet rohkem populariseerida.
- Luulekavade esitamine teeb inimesed õnnelikuks, pakub meelelahutust.
- Luule esitamine on midagi, mida tänapäeval väga palju ei tehta.
- Luulekavades osalemine avas meile uue võimaluse olla julgemad ja enesekindlamad kui kunagi varem.
- Luulekavad toovad vaheldust igapäevasesse kooliellu.
- Osalemine selles suuremahulises projektis on avardanud meie silmaringi, teeme väga palju tööd oma häälega, kindlasti on paranenud meie diktsioon.
- Osalemine projektis annab oskusi erinevates situatsioonides inimestega suhtlemiseks.
- Klassis on suurenenud ühtsustunne, õpime paremini üksteist tundma.
- Tänu sellele ettevõtmisele on meil üheskoos palju tegevust (esinemisi, väljasõite).

< Esikoha saavutanud Võru Kreutzwaldi Kooli 7.b kl õpilased lõputseremoonial.

PIIRIÜLESED PRAKTIKAD

Eestist kaugemal – muljed ja kogemused

Saksamaa ja Austria koole külastanud reisiseltskond.

Sel kevadel tulime mõttele sisustada sügisene koolivaheaeg väikese reisiga Euroopasse. Reisiseltskonda kuulusid Võru Kesklinna Kooli ja Laupa Põhikooli töötajad, nende pere liikmed ja mõni hea tuttav reisihuviline. Peamine eesmärk oli külastada sõpruskoole Rosenheimis ja Viinis ning tutvuda sealse õppekorraldusega. Vähem tähtis polnud silmaringi laiendamine vaatamisväärsuste kaudu, millega oma teekonnal tutvusime.

Sõitsime bussiga. Reis kulges läbi Läti, Leedu ja lõputuna tundu- nud Poola. Teise päeva lõunaks jõudsimine Poola Veneetsiaks nimetatud Wroclawi (sks Breslau). Linn on tuntud oma keskaegse piltlusa turuväljaku poolest, mida ümbritsevad linnakodanike hästikorrastatud majad. Igal pool vanalinnas märkasime Wroclawi kuulsaid sümboleid – päkapikke. Need maa-alused tegelased aitavad kohaliku uskumuse kohaselt linnaelanikel oma jõukust säilitada. Väikeseid päkapikke võis näha kõikjal: mõned istusid fooride

otsas, mõned pitsarestoranide katustel, mõned aknalaudadel. Nii mõnelgi reisikaaslasel tekkis soov sellesse linna kunagi tagasi tulla.

Järgmisel päeval külastasime Tšehhi pealinna Prahat. Linnaga tutvumist alustasime Praha kindlusest, kõndisime mööda Kuldset tänavat ja jõudsim üle 600-aastase Karli silla vanalinna. Seal imetlesime raekoja platsi ja vaatasime koos sadade turistidega, kuidas raekoja torni astronoomilise kella numbrilaul kaksteist apostlit täistunnil oma ringkäiku teevad ning kukk seejärel täistundi kireb.

Õpetlikku Rosenheimi tütarlaste reaalkoolist

Pühapäeva õhtul jõudsim Rosenheimi, kuhu jäime kolmeks ööks ja kaheks päevaks. Esmaspäev algas varakult, sest pidime 20 minutit enne kella kaheksat Rosenheimi tütarlaste reaalkoolis olema. Selles koolis õpivad tüdrukud 5.–10. klassini. Tunnid algavad kell 7.50 põhjendusega, et vanemad saaksid enne oma

tööpäeva algust lapsed kooli saata ja ise õigel ajal tööle jõuda. Esimese ja teise tunni vahel on 5-minutiline paus, et õpilased ja õpetajad jõuaksid klassiruumi vahetada. Ollakse arvamusel, et pikad vahetunnid hajutavad õpilaste keskendumist järgmiseks tunniks. Koolipäeva jooksul on

ainult üks 15-minutiline vahetund, kus õpilased saavad kooli puhvetist midagi süüa osta. Enamikul õpilastest lõpeb koolipäev kell 12.50.

Meil oli võimalus külastada erinevaid tunde: majandus, saksa keel (emakeel), ajalugu, inglise keel, muusika, matemaatika, arvutiõpe- tus. 5. klassi emakeeletunnis võeti külalised rõõmsalt vastu – meid tervitati kooris. Tunnis õpiti argumen- teerimist ja selleks sobilike väljendite leidmist konkreetse näite põhjal (klassi kaunistamine selle hubase- maks muutmiseks). Lapsed lugesid ja arutlesid kasutatava sõnavara üle ning õppisid oma seisukohta põhjendama, teise arvamusega kas nõustuma või mitte nõustudes oma seisukohta kaitsma.

6. klassi emakeeletunnis tutvuti kõnekäändudega. Mõistatati nende tähendusi ning uuriti, millises olu- korras üht või teist kasutatakse. Käsitletud kõnekäände pidid õpilased hiljem kordamööda pantomiimiga järele aimama ning ülejäänud lap- sed mõistatasid, millise väljendiga oli tegu. Tundus, et nii mõnegi lapse sõnavara täienes toredate kõnekäändudega.

Tunnid kulgesid rahulikus tem- pos, kõik õpilased töötasid kaasa, tõstsid kätt, kui soovisid kaasa rää- kida. Õpetajal ei tulnud kedagi kor- rale kutsuda, kuna lapsed on har- junud üksteisest ja õpetajast lugu pidama ning tundi jutujamamise või muude tegevustega mitte segama. Koolis kehtivad reeglid on au sees. Ei tule kõne allagi, et keegi õpilastest

lahkub õppepäeva jooksul vanema kirjaliku loata või kasutab kooliruu- mis nutitelefoni. Õpilase puudumise korral on vanem kohustatud enne tundide algust teatama kooli sekretä- rile lapse puudumisest kirjalikult või telefoni teel. Lapsevanem peab olema lapse puudumise päeval telefonitsi kättesaadav. Kui vanem pole lapse puudumisest teatanud, alustab kool kohe õpilase otsimist, haarates kaasa vastava ametkonna linnavalitsuses.

Reeglistest, vastutusest ja Alpide kaunitest vaadetest

Õhtupoolikul oli neljal õpetajal või- malus külastada kahte tundi koolis, kus õpivad erivajadustega õpilased. Kaks õpetajat viibisid 1. ja 2. klassi õpilaste liitklassi tunnis ning kaks õpetajat 4. klassi inglise keele tunnis. Liitklassi tunnis õpetati rühmas eri tasemel ja individuaalselt. Õpetajad olid väga professionaalsed. Õpilased tegutsesid huviga, ootasid oma jär- jekorda, arvestasid üksteisega. Kord tunnis oli tagatud ning õpilased motiveeritud. 4. klassi tunnis viibis ka abiõpetaja, kes tegeles autistist õpilasega vajadusel individuaalselt teises ruumis. Igal õpilasel oli in- dividuaalne kohustus – vastutada millegi eest kogu õppepäeva jook- sul. Näiteks olid määratud tahvli-, kalendri- ja riidehoiu- ja mänguala- korrapidajad, puu- ning juurviljade jagajad, õpetaja abilised. Meie õpe- taja said uusi mõtteid ja meetodeid, mida oma töös rakendada.

Pärast lõunat sõitsime mä- giraudtee – Zahnradbahniga

Wendelsteini (1838 m) mäele, kus imetlesime päikesepaistes majes- teetlike Alpide ilu. Järgmisel päeval tegime laevasõidu Chiemsee järve kõige suuremale, Herreninseli saarele, kus külastasime Ludwig II suursugust lossi.

Edasi viis meie teekond vanasse suursugusesse Viini. Põikasime veel läbi Salzburgist, Mozarti sünnilinnast, kus külastasime võimsat kindlust ja Mirabelli lossi kaunist aeda. Seejärel kulges sõit Viini algul mööda kiirteed, siis piki nn romantilist teed: ühel pool Doonau, teisel pool mäed, viinamar- jaistandused ja lossid mäetippudel.

Viinis jalutasime Võrus küllalis- õpetajana viibinud Austria õpetaja juhendamisel läbi õhtuse tuledsäras kesklinna, mis jättis paljudele sügava mulje. Loomulikult ei saanud me jätta külastamata imeilusat Schönbrunni lossi ja seda ümbritsevat aeda.

Viinis tutvusime Ödenburgi tä- nava reaalgümnaasiumiga, mis on majanduskallakuga. Koolis õpib üle 1500 õpilase vanuses 10–19. Kooli- maja oli pisut väsinud ilmege ning remondi ootel, kuid meid juhenda- nud õpetaja hinnangul igati kaasaegse sisustusega.

Loomulikult ei jätnud me rei- sil kasutamata võimalust tutvuda Saksa ja Austria köögi- ja söögiga. Proovisime nii Saksa *bratwurst* hapukapsaga, struudlit kui ka Sacheri torti. Viinis lõppes meie päev rikkaliku lõuna- söögiga, mis koosnes ehtsast Viini šnitslist ja Austria kartulisalatist.

Külastanud koole Saksamaal ja Austrias, tõesime, et seal on vanema vastutus lapse koolikohustuse täitmise eest riiklikult täpselt reguleeritud. Saime ka aru, et lapsi on õpetatud maast madalast reegleid austama ja teistega arvestama. Muljed nähtust ja kuuldust andsid arutlusainet nii pikal koduteel kui ka hiljem kolleegidega koolis.

Meie sõidu õnnestumisele aitasid kaasa ABZ Reiseid reisikorraldajad oma asjalike nõuannetega ning tore- dad, rahulikud ja osavad bussijuhid Martin Reisedist. Reisiliste tänusõnad kuuluvad ka Võru Kesklinna Kooli juhtkonnale.

*Evi Niilits ja Öie Ristioja,
Võru Kesklinna Kooli saksa
keele õpetajad*

Alpide kaunis vaade.

NOORSOOTÖÖ

Toimekas aastalõpp Võru Noortekeskuses

Tunnustuse saajad: (vasakult) Christiana Vaher, Kauri Kaljuste ja Kirsi-Katrin Palgi.

19.–25. novembril noorsootöö nä- dala raames osalesid Võru noored Tallinnas „Lahedal koolipäeval“, kus arutati aja juhtimise üle. Teemadeks olid veel „Milline on meie vastutus praegusel ajal?“ ning „Kuhu kin- kida aega ühiskonnas?“. Noortega

jagasid inspireerivaid mõtteid erine- vate eluvaldkondade säravad tähed.

Noortekeskuse töötajad külasta- sid Võru Kreutzwaldi Kooli ja Park- sepa Keskkooli, et rääkida õpilastele noorsootööst ning püüda mõned noorte unistused, mida uuel aastal

hakata ellu viima. Noorsootöötajate maakondlikul tunnustamisüritusel 23. novembril Mõnistes tunnustati teiste hulgas Võru linna noort Kirsi-Katrin Palgit. Lisaks said tunnus- tuse osaliseks Võru Noorte Tugila ja noortekeskuse töötaja Kauri

Kaljuste, kes pärjati Võrumaa 2018. aasta parima noorsootöötaja tiit- liga. Võru Noorte Tugila spetsialist Christiana Vaher teenis noorte lastevanemate kohtumiste korral- damise eest tiitli „Võru maakonna tore tegu 2018“.

November oli ka tervisekuu, mille käigus käidi noortega Kü- tiorus matkamas ning igal nädal- al valmistati üks maitsev smuuti. 28. novembril külastati Tartus Genia- listide Klubi, kus käidi vaatamas Musta Kasti lavastust „5 grammi sisemist rahu“.

Detsembris korraldasime noorteka jõulupeo, mille teemaks oli sel aastal „Rahvusvahelised jõulud“. Oma kodukööki tutvustas Eleanora, kes on Võru Noortekes- kuse vabatahtlik. 8. detsembril aitas noortekeskus korraldada konkurssi „Kauneim jõulukuusk 2018“ Võru Kandle aias. Lisaks korraldati noor- tekeskuses disko, mida organiseeris ja viis läbi noor neiu.

Jõuluvana ja tema abilised on jõudnud juba külastada lasteaja jõu- lupidu, politsei laste jõulupidu ning sellega ei ole töö veel lõppenud.

Noortekeskus soovib kõigile rahulikku jõuluaega ja meeleolukat aastavahetust!

*Grete Heinaste,
noorsootöötaja*

KUU PILDIS

Linnapead saatis töövari

Linnapea ja töövari. Foto: Marianne Mett

22. novembril saatis linnapea Anti Allast töövarjuna Parksepa Keskkooli 10.a klassi õpilane Kirke. Hommikul käidi koos Võrumaa Arenduskes- kuses, kus toimus omavalitsuste koosolek. Seejärel vaadati dokumendi- haldussüsteemis üle dokumendid, mis vajasisid allkirjastamist ja kooskõ- lastamist. Pärastlõunal osaleti projektide arutelul ja koostati vastuskirju.

LASTEAIALOOD

Heategevuslik mängulaat Sõlekese

Lapsed tahavad mängida. Mäng on otsene õppimisprotsess, mis pakub pinget, annab kogemusi ja võimalusi. Mäng on väikese inimese töö, väga, väga tõsine töö...

Kust tuli laada mõte?

„Sõlekese lasteaias on loodud õpetajate ja tugispetsialistide meeskond, kes tegelevad erivajadustega laste arengu toetamisega. Igal sügisel saame kokku, et arutada läbi konkreetse aasta põhieesmärki ning panna paika tegevused selle eesmärgi saavutamiseks. Tänavuse õppeaasta eesmärgiks sai valitud lapsevanemate aktiivne kaasamine, et vanem teaks, kuidas oma last kodus paremini toetada. Mängulaada mõte sündis sellest, et nii arenguestlustel kui ka näiteks poes on lapsevanemad tulnud küsima, millist arendavat mängu võiks oma lapsele osta. Mänguasju on ju nii palju, et võtab silme eest kirjuks,“ tutvustasid mängulaada ideed laada eestvedajad Kadri Rebane, Annika Savimägi ja Karin Lubja.

Mängulaada eesmärgiks oligi pakkuda lapsevanematele võimalust tutvuda erinevate arendavate mängudega ja soovi korral neid ka osta. Laadal olid kohal nii õpetajad

kui ka tugispetsialistid, kes lapsi isiklikult tunnevad ning andsid vanematele omapoolseid soovitusi. Mängulaadale oli kutsutud naturaalsest sojavahast kriite tutvustama Crayon Rocksi esindaja. Pillkupüüdvad kotikesed värviliste kriitidega kadusid müügilaualt üsna kiiresti, küllap leidsid päkapikud need laste sussidesse sobilikud olevat.

Mänguasjapood Lelunurk oli kaasa võtnud suure hulga erinevaid laua- ja õppemänge ning mänguasju. Müüja Moonika Kivirand jagas lahkelt lapsevanematele soovitusi ja oma kogemusi. „Minul on väga tore olnud. Inimesi liigub ja kaupade ostmiseks. Miljöö on jõululine ja heameel on, et vanemad tunnevad huvi erinevate mängude vastu. Kui ma seletan ära mängu käigu, soovivad nad mängu ka lapsele koju osta.“

Lapsevanem Merle Teppo, kelle lapsed käivad söime- ja aiariühmas, leidis, et poes riulitel karpe vaadates ei oska nagu midagi osta. Karbid lihtsalt ei kõneta. Aga siin, laadal, on

mängud lahtiselt välja pandud ning müüja õpetab veel mängima ka. Soovitab ja jagab oma kogemust. Nii leidiski Nõiakatla lauamäng tee nende koju.

Oma müübigoks oli ka õpetajate poolt meisterdatud õppemängude jaoks ja taaskasutatavatele mängudele. Karin Lubja rääkis, et kuna lasteaid toetab rohelist elamisviisi, siis pakutigi lapsevanematele võimalust tuua vanad mänguasjad uuele ringile, et uued mänguasjad tuppa ikka ära mahuksid. Sussikohvikust sai osta midagi sussi sisse nii lastele kui ka pere vanematele liikmetele, näiteks vanaisade jaoks oli „Rammus vürstikilu“.

Päkapikud tänavad lapsevanemaid, kes aitasid müügiletti täita erinevate salapärase ja tervislike maiustustega, mille pakenditel kirjas kaunid jõulusoovid!

Head teha on alati hea!

Sõlekese lasteaias on läbi aastate kujunenud prioriteediks heategevus. Ka

Kadri Rebane õppemänge tutvustamas. Foto: Isabel Päevalill

seekord annetati Sussikohvikust ja kasutatud mänguasjade müügist saadud tulu heategevuseks. Agard päkapikud toimetasid annetuse Saagu Parem jõulukontoris, et kinkida jõulurõõmu abivajavatele lastele.

„Huvi laada vastu oli piisavalt suur. Aitäh kõigile müüjatele ja laadalistele! Võimalik, et sellest kasvab välja üks tore Uma Mängolaat, kuhu saavad tooteid tutvustama tulla kõik Võrumaa osavad

mänguasjameistrid,“ märkis lootusrikkalt mängulaada üks eestvedajatest Kadri Rebane.

Maia Päevalill,
Sõlekese lasteaias õpetaja

VABADUSE 3 LUGU

Võru linna ühe vanema korrusmaja jõulujutt

Harva antakse meile, majadele, sõna – ikka räägivad inimesed, kes meis elavad. Seekord ma nõudsin sõna, sest sain 50 aastat vanaks. Raamin Vabaduse platsi ja nimi on mul selline ummamuudu – Tarakõ. Vanus on suhteline, et kas olen vana või noor, majade kohta öeldakse vist vana ja uus? Põliselanike olen läbiproovitud uma ja hää, noored vaatavad korterit otsides ikka uuemate majade poole. Inimesedki, mõni viiekümneselt nii vana, et kahju kohe, teine kepsutab üheksakümneseltki veel ringi. Rõõm on mul just nende viimaste pärast, selliseid toredaid elab mu majas lausa kolm prouat!

Ehitati mind Võru teise kooperaatiivmajana ehk et salgukene hakkajaid inimesi moodustas elamuehituskooperatiivi, pangast võeti laen, maja sai valmis ja elanikud maksid 15 aastat iga kuu majalaenu. Valev Härm oli majaehitamise mõtte algataja ja ehituse eestvõtja. Mind võeti vastu ehk anti kasutusse veebruaris 1968 ja elanikud said sisse kolida! Kes pääses hoovimajade kitsusest,

ühisköögiga toast, kokkukukkumise piiril olevatest eluruumidest, polnud neil mõõblit ega midagi. Lapsed lippasid suurtes ja tühjades tubades ringi ja emad keerasid õnnelikena kraani, uskumata veel, et vesi tõesti tuleb ja läheb ja kempstu ei peagi enam õuele minema. Spetsiaalselt käidi vaatamas minu kööke, mis olid seni ehitatud majade omadest ikka kordades suuremad, normaalne söögilaudki mahtus sisse. Oli mul selliseidki elanikke, kes senise hea veelgi parema vastu vahetasid. Rõõmsad ja lootusrikkad olid ometi kõik. Ja kui palju lapsi äkki mu ümber oli! Nüüd piiravad mind autod, mis kusagile ära ei mahu. Miljonärade majaks kutsuti mind, et kes muu kui miljonär suudab maksta korteri eest niisugust hinda. Minu inimestele naerdi näkku: rumalad ikka olete, riik annab ju korteri, miks te, lolliid, oma raha eest ehitate? Minu elanikud on kogu aeg turumajanduses ja kapitalismis elanud, ei murdnud neid ka see uus aeg, kui raha tuli hakata lugema ja tasuta lõunad (loe: korterid) äkki

Selline olin ma nooruspõlves... Fotod: Ajapaik

otsa said.

Teised majad küsivad mu käest, kuidas sa nii magusasse kohta sattusid, lausa keset linna? Esialgu oli korterisoovijaid vähem ja maja ühe asukohana olevat kaalutud Gorki (praegu Katariina) tänavat lauluisa pargi vahetus läheduses. Siis lisandus soovijaid, maja kasvas 36-korteriliseks. Eks selle kohaga oli olnud omajagu tegemist. Ühel sõjajärgsel generaallaanil on umbes minu kohale kavandatud uhke haljastusega linnasüda järve äärest algava promenaadi lõpus. Korrusmajadel siis

südalinna asja ei olnud. Nii ei tahetud mulle seda kohta anda, aga ka toonane maja juhatus ei andnud alla. Linnaisadel oli selle paigaga kindlasti muid plaane, oli ju äsja siinsamas valmis saanud parteikomitee uus maja (praegu Võru Muusikakool). Liigub ringi legend, et nii minu projekti (Võru oludes uudne ja huvitav) kui ka asukoha taga võib olla Õunapuu-nimeline mees, kes Venemaa eestlasena Taškendist Võrru saabus, minu juurde korteri nõutas ja oma punastele teenetele (oli ju temagi kuulunud punasesse kütipolku) panustades

sai asjad vajalikus suunas liikuma. Nii mind ehitatigi Pioneeride tänavale ühe eramajapidamise ja „ohvitseride majaks“ kutsutud hoone vahele. Selle ilusa vanaaegse maja õues istusid vene memmekesed, suured hallid villased rätid peas – siis jäi maja tühjaks, lammutati ja 2010. aastate alguses kerkis siia imekiiresti Semu kaubamaja. Küll oli kõigil mu elanikel tore ärgata kukelaulu peale – kuni 1974. aastani rajati selle südalinna talumajapidamise asemele Punaste Kütide väljak mälestuskivi ja kohustusliku tribüüniga. Nii tulid paraadid mulle lausa koju kätte! Tribüünil seisvate ja rahvale lehitavate kommunistliku partei ja töörahva esindajate taustaks olen kõikidel esindusfotodel mina oma rõdude, akende ja kardinat vahelt piiluvate majaelanikega. Iseseisvusvõitluskis 1980. aastate lõpus algas miitingutega minu juures, lipud olid teist värvi ja osalejatel ei olnud peas enam papaahad ega kaabud, nägin katkiste põlvedega teksasid ja julgeid harjassoenguid. Pioneeride uulitsast on saanud Vabaduse ja punastest kütidest ei tea ka keegi enam midagi.

Jõulukuu plinkis mu ees aastaid (tean elanikku, kes pani paksu rulo akende ette seda sähvimist vaigistama), kuusele leiti küll teine koht, aga õnneks paistab ta ikka mu akendesse. Hädas olen olnud „hädalistega“ tribüüni taga reas, kuni see ehitis lammutati, jätkuvalt olen kursis Võru noorte autopargi trendidega õiste kummivilistajate

näitel. Mis teha, keske kohavõlu ja valud... Olen üle elanud suuremat sorti veeõnnetuse, ühe gaasiõnnetuse ja üks väikene tulekahjune on ikka ka olnud, aga 50 aasta kohta pole seda palju, tublid inimesed elavad siin. Sülitan kolm korda üle vasaku rõdupiirde.

Minu eest on mu oma inimesed hästi hoolt kandnud, esimeesteks kutsututena on maja asju ajanud Valev Härm, Endel Lina, Helmut Pant, Arli Jürgenson, Vaino Kasak, Linda Austa, Roland Parv, Marko Kaunis, Siiri Toomik. On olnud raskemaid ja kergemaid aegu, aga ma olen ikka püüdnud ajaga kaasas käia: gaas on asendunud elektriga, puit plastiga, ragistades vahetati välja kõik minu sooja- ja veetorud, katkise asfaldi asemel on maja ees kivistillutis.

Asutajaid oli 36, täna kuulub veel 19 korterit maja esmaasukatele või nende järeltulijatele. Minu katuse all on elanud 90 inimest, praegu vaid 53. Selgi aastal lahkus igaviku teele kaks väärikat prouat, aga asemele ei ole kahjuks kedagi sündinud. Lastega peresid ongi ainult kolm. Olen nagu läbilõige meie ühiskonnast, kus kasvab eakamate, aga tragide üksikute naiste osakaal, nooremaid käib Soomes või mujal maailmas tööl, mehi kurvastavalt vähe.

Soovin oma rahvale, kõikidele toredatele Võru linna majadele ja nende asukatele häid jõulupühi ja õnnelikku uut aastat!

Tarakõ Vabaduse uulitsast

... ja selline olen täna, oma 50. sünnipäeval. Foto: Uulis Guth

RAAMATUTUTVUSTUS

Pamela Marani raamat „Eesti vanaemade lood ja salatarkused”

Pamela Maran tutvustamas Võrus oma raamatut „Eesti vanaemade lood ja salatarkused”.

Jõulukuul neljandal päeval oli Võrumaa Keskraamatukogus Kella Kahe Kirjandusklubi külaline Pamela Maran. Raamatu koostamiseks sõitis ta jaanuarist septembrini läbi enamiku maakondadest ja intervjueris vanaemasid. Ta kirjutab raamatu eessõnas: „Kohtasin aasta jooksul 100 vanaema, 101 naist, kirjutasin kokku 99 lugu ja pildistasin tuhandeid kaadreid. See aasta oli üks õpetlikumaid mu elus. See õpetas Eesti ajaloost rohkem kui ükski koolitund, õpetas inimhinge sügavusest, Eesti naise sitkusest, töökusest ja andis tuhandeid valemuid, kuidas olla õnnelikum, tervem, tugevam, vastupidavam.”

Kohtumisel rääkis autor, et tema enda vanaema – Mamma – lahkus teispooldusesse nii äkki, et oma vanaema lood jäid kuulamata ja kirja pane-mata. Seetõttu innustas autorit mõte ja meenutus Mammast. 100 vanaema lugu tähistab Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva.

Ligi 500-leheküljelises raamatus jutustavad oma loo ka kuus Võrumaa vanaema: Ellen Väljandu, Liisi Nisova, Jelisaveta Kikkamägi, Linda Kender, Pilvi Lüüs, Raja Kaarna. Vihjeid vanaemade kohta andsid valdavalt lähedased. Tä meenutas kohtumisi Lõuna-Eesti vanaemadega suure soojusega.

Inga Kuljus

NÄITUSED

- Fotonäitus „Eestimaa värvid“ konverentsisaalis. Fotonäitus kajastab 2014. aastal toimunud XXVI laulu- ja XIX tantsupidu „Aja puudutus. Puudutuse aeg“. Näitusel on esindatud oma töödega fotograafid Aivar Pihelgas, Jaanus Ree, Ilmārs Znotiņš, Jelena Rudi, Sven Žaček ja Rene Mitt.
- „Kolm suurt Võrumaa sõnaseinset: Juhan Jak 120, Artur Adson 130, Raimond Kolk 95“ – raamatunäitus III korruse laemissaalis.

ÜRITUSED

- 8. jaanuaril kell 17 mälumängutund mõttetoas.
- 11. jaanuaril kell 15 Kristjan Lume karikatuuride näituse avamine konverentsisaalis.

LASTEOSAKONNA NÄITUSED

- 17. jaanuarini on Tähesaalis Võru, Viljandi ja Jõgeva gümnaasiuminoorte suvise maalilaagri näitus.
 - 17. jaanuaril kell 16.30 näituse lõpupidu „Suve valgused ja värvid“.
 - 21. jaanuarist kuni 16. veebruarini on Tähesaalis näitus „Hampelmaania“ – Võru ja Põlva kunstikooli õpilaste hampelmännid, valminud Yyhely Hälvini juhendamisel.
31. jaanuarini on kojulaenutuse klaaskapis Võrumaa käsitöömeistrite Virgi ja Ly näitus „Lumesadu“.

Võrumaa Keskraamatukogu soovib kõigile lugejatele, toetajatele ja kaasteeliste häid jõule ning lugemisrõõmu ja toremaid kohtumisi raamatukogu 110. tegevusaastal!

LAEV SEE VEERES KÕDU PÕULE,
SEST SEALISA ÕNNISTAMAS,
EITE ARMUL HELLITAMAS,
PAISTVAD TARVA TÄHEKESED!

HÜVA ÕNNE JÕULUDEKS
JA UUEKS AASTAKS!

DR. FR. R. KREUTZWALDI
MEMORIAALMUUSEUM

AJALUGU

Elust Võrus 1933. aasta detsembris

8. pataljoni allohwitseride annetus

8. üksiku jalaväepataljoni ülejääteenijate kogu erakorralisel koosolekul 28. nov. määrati rahalist toetust jõulupühadeks kogu summadest Wõru linna ja Wõrusoo kehwematele lastele. Loodetavasti leiab see algatus tähelepanu ja järeletegemist ka teistes Wõru seltsides.

Wõru Teataja nr. 137, 2. detsembril 1933

Hädaabitööd alanud

Koreli oja õgwendus- ja süwendustööd on Wõru maavalitsusel hädaabitööde korras alanud. Praegu õgwendatakse oja linna alt, kus töötamas on 30 inimest. Tuleval nädalal algavad tööd Orawa-Soe teel.

Wõru Teataja nr. 140, 9. detsembril 1933

Õnnetus sõitjaga Tamulal. Kümme meest kiskusid hobust hulk aega järwest järele

Pühapäewa õhtul kella 8 ajal tahtsid paar noormeest sõita üle Tamula Wagulale. Et tee tundmata oli ja ilm pime ning jään taehtäised puudusid, siis sattusid sõitjad jõe kohale, kus pehme ilma tõttu jää oli niivõrd nõrk, et hobune läbi jää wajus. Olgugi, et wesi sääli kohal kuigi sügaw ei olnud ja hobusel jalad põhja ulatusid, ei saanud sõitjad hobust oma jõududega wälja enne, kui linnast kuus meest appi tulid laudade, kõite ja kangidega. Hobust weest jälle kiskuda ei olnud kerge.

Kuigi hobuse esijalad jääle saavad, ei aita see veel midagi. Hobune ei jõua tagumist keha järele winnata. Hädast aitab ainult see, kui looma said tõmmata selg ees, külasti jää veerele. Suure waewaga saadi pühapäeval kinnitada kõikid hobusele ja siis laud ja kangid hobusele kõhu alla. 10 mehel andis tirida enne, kui jõuti hobune välja kiskuda. Oleks soowida, et tähistega saaks ka jääl olewad teed märgitud, et kurvalt lõppewaid õnnetusi ära hoida.

*Wõru Teataja nr. 141,
12. detsembril 1933*

**Kingitus Lõuna-Slaawiast
S. Songile**

Neil päewil saabus Wõru endisele tuletõrje päämehele hr. S. Songile Lõuna-Slaawiast wäärtuslik kink – diploom ja medal. Kuna

**Võru Vabatahtliku Tuletõrje
Ühingu juhatuses esimees
Samuel-Peeter Songi 1933. aastal. Foto: Gustav Zopp**

tuletõrje liidud üle kogu maailma on üksteisega kontaktis ning jälgivad wastastikku üksteise organiseerumist, siis annetati Slaawiast säälsete tuletõrjute poolt S. Songile kui aktiivsele Eesti tuletõrjajale nimetatud kink.

Saadud diploom on slaawikeelse tekstiga, mille juurde kuulub ka auraha. Mis diplomile kirjutatud, pole teada, kuna Wõrus keegi slaawi keelt ei oska.

Wõru Teataja nr. 144, 21. detsembril 1933

Jõulud wanglas

24. detsembril peetakse Wõru wanglas wangide jõulupuu jumalateenistusega. Kõik wangid saavad ka wäikese kingituse.

Wõru Teataja nr. 145, 23. detsembril 1933

Laste jõulupuu

Kristlik noorte- ja lasteühing „Concordia“ Wõru Eesti Apostliku Õigeusu koguduse nõukogu kaasabil korraldab täna kl. 6 ö. 1. algkooli ruumes. Kawas on: 1) lastekoori laule 2) B. Kangermanni näidend „Jälle on jõulud“ 3) ilulugemisi 4) elawpilt „Waesapse jõuluoõ“ ja tants.

Wõru Teataja nr. 146, 30. detsembril 1933

Vanu ajalehti sirvis
Arthur Ruusmaa

Võrumaa meistrite käsitöö aitas riigikogus jõulumeeleolu luua

Võrumaa Arenduskeskuse kultuurispetsialist Aigi Pall ja turismikoordinaator Kadri Moppel riigikogus käsitöö näitusmüügil. Foto: Lisanna Elm

3.–5. detsembril toimus riigikogus 18. korda Võru maakonna meistrite käsitöö näitusmüük, mille eestvedajateks olid kohalikud käsitöölised koostöös Võrumaa Arenduskeskusega.

Selle aasta näituse märksõnaks oli IVA ehk omanäoline toode, mis on valmistatud erilise inimese poolt ja kannab endas kohalikke väärtusi. Iga külastaja sai otsustada, milline Võru maakonnaga seotud IVA teda enim kõnetas.

Näitusmüügi avas riigikogu esimees Eiki Nestor. Võrumaa delegatsiooni nimel tervitas kohalolijaid SA Võrumaa Arenduskeskuse juhatuse liige Tiit Toots: „Riigikogus käsitöö näituse traditsiooni jätkumine on oluline. Ühtpidi on see

võimalus meie tublidel käsitöölistel oma erilisi tooteid pakkuda, teisalt saame riigikogu liikmetele tutvustada meie maakonna rikkalikku kultuuri. Meie tänusõnad lähevad kindlasti riigikogu juhatusele, kes on lahkelt meid 18 aastat lubanud oma ruumidesse käsitööd pakkuma, ning ka meie käsitöölisele, kes näituse ettevalmistamist ja toimumist eest veavad.”

Lisaks näituse avamisele võttis Võrumaa delegatsioon osa maaelukomisjoni istungist, kus toimus tasuta maakondliku bussitranspordi arutelu. Hiljem kohtuti Kagu-Eesti riigikogu saadikutega, arutleti maakonna jaoks olulistel teemadel: teed, taristu olukorra parendamine,

tööstusettevõtlusalade ühtlane areng. Pärastlõunases kavas oli kohtumine Euroopa Komisjoni esinduse Eestis asejuhi Katrin Höövelsoniga, kes andis ülevaate Euroopa arengusuundadest ja eelinfot uue eelarveaasta rahastamise kavast. Päeva lõpetas kokkusaamine Eesti Linnade ja Valdade Liidu esindaja Jüri Võigemastiga. 4. detsembril külastati Ämari lennubaasi.

Võru maakonna delegatsiooni kuulusid Antsla, Rõuge, Setomaa, Võru valla ametnikud, töötajad ja volikogude esindajad ning SA Võrumaa Arenduskeskuse esindajad.

SA Võrumaa Arenduskeskus

Legendaarne muusik Andres Jukk sai 60-aastaseks

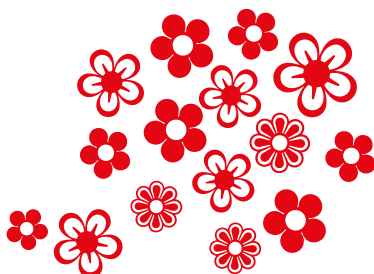
Tänavu 30. novembril jõudis kuldseesse liigasse Eesti omanäolisemaid ja jõulisemaid kitarriste ning heliloojaid Andres Jukk. Andres on Võru esirokkgrupi Hetero asutajaliige ja loominguiline liider olnud 1980. aastast alates. Kompromissitu loojanatuur on kandnud teda läbi elutee käändude. Suurepärase käsitööoskustega mees on lisaks unustamatute meloodiate voolimisele leidnud väljundi ka kitarrimeistrina. Andrese abiga leiavad igapäevased probleemid alati lahenduse ka Võru kultuurimajas Kannel, kus värske juubilar töötab haldusjuhina.

Palju õnne, tervist ja loomingulisust!

< Foto: Maris Tomba

Õnnitleme detsembrikuu juubilare!

90 Kapitalina Meho Allert Rosentau	75 Tiiu Udras Veera Vaask Helju Dubrovski Renate Saarts Elle-Reet Liivaste Svetlana Veske Paul Tsirel Arvo Raudsep Nikolai Kalinin Olav Nassar Aleksi Nurmeots Jaan Rammo	70 Eevi Vallik Aime Täht Ludmilla Mäeots Karmen Luiga Ljudmila Lillo Pilvi Meemann Juta Haas Vasily Ozhegin Edgar Allas Olev Pilt Lev Belkin
---	--	--

* Jaanuarikuu juubilaridel, kes ei soovi äramärkimist ajalehes, palume sellest teada anda 1. jaanuariks 2019 tel 785 0914 ja/või sirje.randver@voru.ee.
* Võru linnas oli 1.12.2018 seisuga 12 061 elanikku, neist mehi 5440 ja naisi 6621.

KIRIKUTEATED

EELK Võru Katariina Koguduses

24. detsembril kell 16 ja 18

Püha jõuluõhtu liturgiline jumalateenistus

25. detsembril kell 11 I jõulupüha;

kell 18 I jõulupüha liturgiline jumalateenistus

26. detsembril kell 11 II jõulupüha

30. detsembril kell 11 Jumalateenistus armulauaga

31. detsembril kell 16 Vana-aasta õhtu

jumalateenistus armulauaga; **kell 23.30**

Aastavahetuse liturgiline jumalateenistus

1. jaanuaril AD 2019 kell 11

Uue aasta jumalateenistus

Adventkirikus

Linda 1a, Võru

24. detsembril kell 13

Jõuluaegne evangeeliumisõnum Kristuse sündimisest

VANA-VÕROMAA
KULTUURIKODA
KATARIINA ALLEE II, VÕRU

Vana-Võromaa Kultuurikoja näituste kava 2019. aastal

12.12.18–27.01.19	Eesti Tekstiilikunstnike Liidu aastanäitus
30.01–17.03.19	Meelis Kihulase näitus „Puud ja inimesed“
20.03–05.05.19	Läti kunstnike ühisnäitus
08.05–24.06.19	Katrin Piile maalinäitus
26.06–11.08.19	Ivar Feldmanni sepiste näitus
14.08–29.09.19	Andres Koorti maalinäitus
02.10–17.11.19	Eesti Klaasikunstnike Liidu aastanäitus
20.11.19–12.01.20	Anneta Samueli fotonäitus
15.01–01.03.20	Kaido Rätsepa maalinäitus
	Eesti tarbekunsti näitus
	Rait Rosina isikunäitus „Mahajäämus“

Näituste kavas võivad tekkida muudatused, täpsem info kodulehel: www.vorumuseum.ee

Eesti Tekstiilikunstnike Liidu aastanäitus

KOLM

värvi / põlvkonda / Eestit

13.12.2018–27.01.2019

Eesti Kultuurikeskuse

EKL
eesti tekstiilikunstnike liit
www.tekstiilikunst.ee

Vana-Võromaa Kultuurikoda
Katariina allee 11, Võru
avatud K-P 10–18

JÕULUAEG STEDINGU KOHVIKUS

21 REEDE / 20:00 / PILET 5€
VÕRU JAZZIKLUBI

„Shabat Quartet“ on Eestis sündinud ansambel, kus kohtuvad armeenia ja juudi rahvamuusika. **Margarita Voskanyan** - armeenia flöödid (shvi, blul) ja muud puhkpillid, **Jaan Jaanson** - kitarrid, **Ara Yaralyan** - kontrabass, **Aleksandra Kremenetski** - löökpillid

23 PÜHAPÄEV / 11:30 / PILET 3-4€
LASTE KINOHOMMIK

Esitlusele tulevad kaks uut animafilmi lastele: „Talvelugu“ ja „Jõulupörsas“. Pühapäeviti on meie kohvikus ka pannkoogipäev!

Lahtiolekuajad pühadel:

P 23. detsember 11:00-15:00
E 24. detsember SULETUD
T 25. detsember SULETUD

f STEDINGUMAJA KREUTZWALDI 15, VÕRU

VÕRU KANNEL Liiva 13, Võru

**Kultuurisündmused
JAANUAR 2019**

17. jaanuaril kell 19 Komöödiateatri etendus „HOTELL CALIFORNIA” – Katrin Karisma ja Tõnu Kilgas
Teatrisaalis. Piletid 17 ja 15 € müügil Kandle kassas ja Piletilevis

Ameeriklane Neil Simon on üks populaarsemaid komöödiakirjanikke kogu maailmas. Eestis tuntakse teda eelkõige „Päikese poiste” autorina, kus särasid Jüri Järvet ja Aarne Üksküla. Simoni teoseid on mänginud kõik meie kutselised teatrid ja lavale on jõudnud lausa mitukümmend tema näidendit. Paremi hulk kuulub ka „Hotell California”, mis koosneb kahest lühikomöödiast. Mõlema tegevus leiab aset samas hotellitoas, kuhu saabuvad erinevad abielupaarid ja nii saavad näitlejad mitut erinevat rolli mängida. Vaimukas dialoog ja naljakad situatsioonid on alati Simoni firmamärgiks olnud, nii ka seekord. Omal ajal Vanalinnastuudios mängisid „Hotell Californiat” eksabikaasad Ita Ever ja Eino Baskin. Ja nii üllatav, kui see ka poleks, saab nüüdki laval kokku endine paar Katrin Karisma ja Tõnu Kilgas, kes on jäänud sama glamuurseks nagu varemgi. Lõbusad lood lavastas Ivo Eensalu, kunstnikutöö tegi Riina Andresen.

20. jaanuaril Klubi „HÖBEDANE JUUS” pidu
Kontsertsaalis.

22. det. kell 21:00
Mariliis Jõgeva

31. det. kell 21:00
Aastatõpu Retro Disko
DJ HANNES KALAMÄE (Tallinn)
Aastatõpu disko tasuta

12. jaanuar kell 21:00
Acoustic pop duo –
Mertin Purge & Liis-Marii Vendt

Info ja laudade broneerimine 7858 588 Üritused on TASUTA / NO TICKETS

ARSIS esitleb

Ilusaimad jõululaulud
Arsise kellade ansambli jõulukontserdid

L 22. detsember
kl 18 Jõhvi kontserdimaja

P 23. detsember
kl 14 Haapsalu Toomkirik
kl 18 Rapla Kultuurikeskus

T 25. detsember
kl 12 Estonia kontserdisaal

K 26. detsember
kl 13 Võru kultuurimaja Kannel
kl 18 Tartu Jaani kirik

Kaastegevad
Arsise noorte koosseisud
Dirigent Aivar Mäe
Piletid Piletilevist, Piletimaailmast ja kohapealt

25
www.arsis.ee

Naised Köögis

SOOJUSE HOIDMISE AEG

KUI TULEME KOKKU
KUI LEIAME MAHTI
JÄTAME VAEVAD
JA LAULAME
LAULAME.

16.12. VANEMUISE KONTSERDIMAJA
18.12. PÄRNU KONTSERDIMAJA
21.12. VIHULA MÖIS

22.12. VIJANDI PÄRIMUSMUSIKA AIT
29.12. VÕRU KANNEL
30.12. SALME KULTUURIKESKUS

PILETILEVI Eesti Muusikongentuur

VESTLUSÕHTU: Margus Vaher, Jesper Parve, Eero Sprüit

**MIDA MEHED
TEGELIKULT TAHAVAD?**

Kunas? **24. jaanuaril 19.00** Kus? **Kultuurimaja Kannel**

VÕRU ERI
Piletid saadaval Piletilevis

VÕRU LINNAGALERII
Liiva 13, 65609 Võru

07.01–01.02.2018

Põlva Kunstikool
õpilastööde näitus

Meelis Krigul
juubelinäitus

Lemme Haldre
maalinäitus „Ärkan päeva”
www.vorulinnergalerii.ee

Galerii avatud E-R 12.00–18.30
Näituste külastamine on tasuta

KURESSAARE LINNATEATER
LAULI OTSAR
JÜRGEN GANSEN
KARL KOPPELMAA
MARKUS HABAKUKK

NOORE INIMESE RÄNNAK LÄBI KOSMOSE JA ISEENDA ...

KARL KOPPELMAA
**JÄRGMINE PEATUS:
KOSMOS**
lavastaja **KARL KOPPELMAA** kunstnik **KAROLINA KULL**

T, 29. jaanuar kell 15 Võru Kandles
Piletid 12 / 8 € Piletimaailmast ja Kandle kassast.
Info ja broneerimine 78 68 676

Saaremaa vald, Kultuuriministeerium, Kultuurkapital

KURESSAARE LINNATEATER

ENO RAUD
SIPSİK

SIPSIKULE OLID ABIS LAVASTAJA AARNE MÄGI, KUNSTNIK BRITT-KAREN PETERSON.
NÄITLAD MERILIN KIRBITTS, JÜRGEN GANSEN, TANIEL TING | KURESSAARE LINNATEATER 2018

T, 29. JAANUAR KELL 11 VÕRU KANDLES
PILETID 7 / 4 € PILETIMAILMAS JA KANDLE KASSAS
INFO JA BRONEERIMINE 78 68 676